

Didėji Karė.

Ant juri anglams vėl nelaimė: Airijos pakrantėse paskendo vienas iš didžiųjų Anglijos karisčių laivų, mušio laivas "Audacious", tik šiuo metu jį paskandino ne vokiški laivai, bet jis užbėgo ant anglų padėtos juos minos ir jos eksplozijos tapo įsardytas. Nuostoliai tai labai dideli, paskendęs laivas yra vienas iš naujaujų, tik pernai tapo į jures paleistas. Įgula jo susijėdė iš 2,500 žmonių, iš jų tik 900 išgelbėjo pasazierius garlaivis "Olympic".

Staiga pasimirė buvęs vyriausiasis Anglijos kariuomenės vadovas Lordas Roberts, pergalėtojas Pietinės Afrikos boerų. Kelavo jis Prancūzijos peržiūrėti ten esančią "anglišką kariuomenę, o kaip privatizkos, gal iš vokiško šaltinio paeinančios žinios garsina, buk jis tapo Prancūzijos karės ministerijos pasiųstas, nes buk ten indiški kariiviai sukėlė buntą. Lordas Roberts turėjo jau suvėrus 80 metų.

Prancūzijos karės ministerija garsina, buk prie Colincourt vokiečiai tapo sumušti, vokiečių gi štabas garsina, buk atsitiko atbulai, bet nesako, kad paveržė francūzų pozicijas, vien užtikrina, kad francūzų nuostoliai buvo labai dideli, o vokiečiai buk mažai nužudė kariivų. Reikia todėl manyti, kad francūzų žinios stovi arčiau teisybės. Vokiečiai dažnai apie savo nepasisekimus garsina to ir daugiau dienų vėliau, kada jau to užslėpti negalima, nes gyventojai išgirsta iš kitių šaltinių, arba iš kariivų laisčių. Apie nepasisekimus prie Ypres pagarsino tik du dienu vėliau.

Dabar smarkūs mušiai traukia si ant visos linijos tarp Lys ir Oise, bet nei viena pusė kitos įveikti neįstengia. Nuo vakarinio šono upės Yser ir kanaly vokiečiai visur tapo išstumti. Miestą Dixmude laiko dar vokiečiai, bet iš miesto liko vien griuvėsiai, kariiviams ten trūksta ne tik maisto, bet ir pastogės. Iš Londono praneša, buk nors palengva, bet nuolatai vokiečiai traukiasi iš Belgijos.

Negalėdami pasigirti didelėmis pergalėmis, vokiečiai giriasi nors mažomis ir tokias didelėmis daro. Dabar gi giriasi, jog paėmė porą šimtų francūzų ir dvi revolverines kanoles. Taigi aišku, jog mušis turėjo but mažas. Kur mušiai milijonai žmonių ir dalyvauja tukstantai kanolių, ten paėmimas poros šimtų kariivų ir dviejų kanolių nieko nereikia.

Vokietijos cėsiorius savo kvatierą perkėlė į tvirtovę Colmar ir nori but prie veržimo francūzų tvirtovės Belfort, kurią senai žadėjo paimti, bet iki šiol ten savo sunkių kanolių tinkamos vietose pastatyti neįstengė. Kaip matyti, ne tik Belgijoje, bet ir rytinėje Prancūzijoje, vokiečiams negelėjau sekasi. Francūzai vis laiko perėjimus Vosges kalnuose ir apvaldė miestus Muelhausen ir Alkirech, Vokietijoje. Nors senai pasigyrė, jog paėmė išlaukinius fortus francūzų tvirtovės Verdun, bet iki šiol tvirtovės vis francūzų rankose, ir vokiečiams nuo jos prisiėjo pasitraukti toliau.

New Yorko "Wall Street Journal" praneša iš Paryžiaus, buk Prancūzija turi jau gerai išlavintų ir geriausių ginklais apginkluotų kariivų 6 milijonus, bet tur but skaitlinė tai taip jau per daug padidinta, kaip ir vokiečių, kurie tvirtina, jog turi 12 milijonų. Vokiečiai Prancūzijoje ir Belgijoje turi 2,500,000 kariivų. Buvo ten suvėrus 3 milijonai, bet pusė milijono jau žuvo mušiuose, arba nelaisvėn pakliuvo. Prancūzijos Vokietija pasiuntė 56 korpusus. Ant visos mušio linijos francūzų yra 3 milijonai, pusė milijono anglų ir ko-

lonijų kariivų ir 100,000 belgų, taigi prieš 2,500,000 vokiečių stovi 3,000,000 talkininkų. Į mušius francūzai stato paprastai pusę stovinčių ant linijos kariivų: besimušančioms kitiems, kiti išsi. Kita didelė kariuomenė yra laikoma rezervoj; ji stovs prieš savo priešus atsakančioj valandoj, kada priešas to visai nesitiki.

Ant vakarinio karės lauko mušio linija traukiasi 375 mylias. Tarp Argonne ir Alzatijos stovi apie 1 milijonas francūzų; apie linkėje Verdun yra 400,000. Iš kolonijų su svetimačių legionais atsistą Prancūzijos iki šiol 400,000 kariivų, bet iš ten, ypač vasaros laike, Prancūzija gali paimti daug daugiau kariivų. Mat Prancūzijos kolonijose gyventojų yra daugiau negu pačioj Prancūzijoje.

Ant šiaur-rytinio mušio lauko svarbių permainų nėra; įsiveržė į Prusus rusai ten laikosi, bet kaip kur vokiečiams pasisekė vėl Lenkijos įsiveržti. Lietuvoj vienok, kaip rodosi, vokiečių niekur nėra. Matyti, kaip koksie vietose Lenkijoje rusai tapo sumušti ir atgal nustumti. Kad iš piet-vakarinės Lenkijos prieš didesnes rusų pajegas austrai ir vokiečiai turėjo pasitraukti, tą net Austrijos ir Vokietijos ambasadoriai Washingtone pripažįsta. Rusai Galicijoje priėjo prie Krokavo, o tvirtovę Przemysl vėl tapo rusų apgulta. Rusai vėl apvaldė miestus Jaroslav, Rzeszow. Karpatų kalnuose rusai apvaldė tulus perėjimus Vengrijon, bet iš kitių juos išvyjo. Sumuštas tapo perėjimuose ir rytinės Galicijos, taigi dar vokiečių nenuginuotas, lenkų legionas.

Praneša taipgi, buk iš Krokavo pasitraukė vokiečių kariuomenė, todėl nereiks rusams miesto bombarduoti. Iš to džiaugiasi labai lenkai.

Šiaurinėje Lenkijoje vokiečių linijos siekia nuo rubežiaus iki Plocko. Jie vėl užėmė Kalisą ir Čenstachavą; šiauriose jie nuėjo toliau negu pirma buvo. Prusuose rusai, mėgdžiodami vokiečių elgimąsi Belgijoje, ant užimtų miestų uždeda kontribucijas.

Vokiški laikraščiai praneša, buk Persija ir Afganistano emyras apšaukė karę Anglijai ir Rusijai. Bet patvirtinimo tos žinios nėra. Turbut, tuos paskalius leidimai, vokiečiai tuom vien savo geisimus išreiškia. Iš to paties šaltinio paeina taipgi iš Konstantinopolio per Berlyn leidžiamos žinios apie mahometonų sukilimą Indijoje ir Egipte ir kitose mahometonų apgyventose angliškose valdybose. Platina ma taipgi žinios, buk iki šiol nesikentusios mahometonų šitų ir sunnity sektos susitaikė ir sutiko eiti drauge šventon karėn su rusais, francūzais ir anglais. Bet jeigu jau Berlyno žinios dažnai prasilenkia su teisybe, tai dar mažiau ištikimos vokiečių platintamos žinios, paeinančios iš Konstantinopolio. Melais karės laike turkai nuo senų laikų pagarsėjo, todėl jų žinioms tikėti negalima.

Žinios iš Konstantinopolio paduoda, buk įsiveržė Kaukazan turkai muša rusus ir iš pirmųjų linijų juos nuvijo į antrosios linijos apkasus. Iš to paties šaltinio paeinančios žinios paduoda, buk prie Kopruckeni, Kaukazo apskritį, rusai tapo sumušti. Užmušta ir sužeista 8,000 rusų, o 500 nelaisvėn paimta. Dabar turkai traukia prie Batumo. Už tai žinios Petrogrado skamba visai priešingai. Sulyg ty žinių, rusų kariuomenė užėmė jau ne vieną vietą Turkijoje. Išsyk garsinta buvo, buk Turkijoje prie turkus sukilo armėnai, o rusai užėmė Armėnijos miestus Erzerum ir Wan. Kurioj todėl pušėj yra teisybė, sunku tiu ranž.

prieštaraujančių žinių sužinoti; gal nei viena pusė teisybės negarsina. Turkai ir kurdai vienok tiek kartų rengė krikščionių armėnų skerdynes ir naikino jų miestus ir kaimus, kad jie savo skerdėjų mylėti negali ir įjieskos progos nuo jų pasiliuosuoti, o proga geriausia yra kilusi karė. Bet ar dabar jau sukilo armėnai, nežinia. Žinoma, rusams armėnų sukilimas butų labai parankus, todėl jie ir ginklus jiems parupintų. Greičiausiai vienok tarp rusų ir turkų dar didelių mušių nebuvo; turbut buvo vien priešakinių kariuomenių dalių susirėmimai, kurie negali turėti įtekms ant tolesnio karės bėgio.

Didelės turkų pajegos susirinko prie Suezio kanalo, o dalis jų, kaip iš Konstantinopolio praneša, jau įsiveržė Egiptan ir užėmė vieną parubezinį miestelį, bet tapo ten sugabtos iš Indijų kariuomenės sumuštos ir atgal išvyta. Aišku todėl, jog Anglija laukė turkų įsiveržimo, jeigu jų atėjimui sugabeno iš Indijų kariuomenę.

Iš Berlyno praneša, buk vokiečiai vėl Lenkijos įsiveržė. Didelis mušis buvo prie Vloclawko, kur paimta nelaisvėn 23,000 rusų. Vloclawko yra prie Prusų rubežiaus. Petrogrado vienok žinios paduoda, buk viena rusų armija įsiveržė Poznaniaus provincijon, o kita Silezijon. Persigandę gyventojai apleidžia savo namus ir bėga į vakarus; daugumas bėga Berlynan. Rusai gi laikosi prie Soldau ir mano traukti prie Danz. Jeigu ištikro taip butų, tai vokiečių kariuomenė negalėtų atsirasti prie Vloclawko.

IR VĖL NAMINĖ KARĖ MEXIKOJ.

Mexikos respublikos gyventojai dabar aiškiai mato, kaip jų tėvynei reikalingas buvo toks žmogus, kaip išvytas prezidentas Porfirio Diaz, kuris, rods kalėjimais, kartumėmis ir sušaudymais per 30 metų mokojo ramumą užlaikyti, o drauge su tuom pakelti šiek-tiek visą kraštą ir jo neramius gyventojus. Jam nuo valdžios prasišalinus, naminė karė nesiliauja, ji naikina ir puldo visą kraštą, apie jo pakelimą neramiuose laikuose ir kalbėti negalima. Revoliucijos, rods, prasiėjo prie Diaz, kada jis, su laukės 82 metų, jau energijos neteko. Nuo paskutinių dienų prezidentavimo Diazo Mexikoj revoliucijos nesiliauja. Prieš Diazą revoliuciją sukėlė Madero, bet jis tapo užmuštas prieš jį kilusios naujos revoliucijos vadovų. Po jo valdžią užėmė Huerta, bet jis atsiskė klausyti Carranza. Su juom susidėjo buvęs plėšikų vadovas Villa ir Huerta išvyjo. Tuom tarpu prezidento vietą užėmė Carranza. Visų partijų atstovai, susirinkę mieste Aguas Calientes, pastoviu prezidentu išrinko Villos įnagi, generolą Gutierrez, bet Carranza atsiskė jam vietą užleisti. Ir Carranza ir Gutierrez išleido proklamacijąs, kuriose Gutierrez kviečia gyventojus kovoti su Carranza, o tas nepripažįsta mieste Aguas Calientes išrinkto naujojo prezidento ir šaukia gyventojus su juom kovoti, nes buk jam ir Villai, taipgi generolui Zapatai nerupi krašto gerovė. Toki apkaltinimai gal yra ne be pamato, nes ištikimybė buvusiem plėšikams, turbut, krašto gerovė mažiausiai rūpi, o tokiais yra naujos revoliucijos vedėjai Villa ir Zapata.

Nauja revoliucija jau kilo Mexikoj. Klausimas vienok, ar Gutierrez, su Villos ir Zapatos pagalba įstengs taip lengvai įveikti Carranzą, kaip įveikė Huertą. Naujai išrinkto prezidento generolai su 15,000 kariuomenės ištraukė prie viso krašto sostinės, miesto Mexiko. Mieste, kaip sako, yra 40,000 kariivų, bet dar nežinia, ar visi tie kariiviai ir jų vadovai palaikys Carranzą.

Prie miesto Leon buvo jau smarkus mušis tarp Villos ir Carranzos kariuomenių ir, kaip rodosi, Villai pasisekė priešą įveikti, nes jo kariuomenė miestą apvaldė.

Iš Karės Lauko.

Londonas, lapkričio 11 d. Laikrakalbos, kurią pasakė po atidarymo Parlamento Anglijos premieras Asquith, jis išreiškė savo nuomonę, kad karė nesitęs taip ilgai, kaip nekuri žmonės išpradžių manė.

Vienok, sakė premieras, jeigu ji tęstųsi ilgai, tai karės ilgumas visomet bus parankesnis talkininkams negu jų priešams vokiečiams, nes talkininkai turi daug didesnes pinigiskias ir karėviškas jėgas, kurios išsisems ne taip greitai, kaip pas vokiečius.

Petrogradas, lapkričio 11 dieną. Lenkijoj, Kalisio apielinkėse, vokiečiai, sakoma, negalėjo atlaikyti savo pozicijų į rytus nuo Kalisio, tarp upės Warta ir Vokietijos rubežiaus. Rusų kavalerija, slinkdama abiejais krantais upės Warta, privertė vokiečius išskoloni prirngtas prieš Kalisą pozicijas apleisti.

Londonas, lapkričio 11 dieną. Londone tapo pagarsinta oficiali formoj korespondencija tarp Anglijos ambasadoriaus Konstantinopolij ir turkų valdžios.

Iš šios korespondencijos paaiškėjo, kad Turkijos didisai viziras (premieras), buk labai geidęs palaikyti Turkijos neutraliskumą ir visomis jėgomis mėginęs suilaikyti Turkiją nuo įsimašymo į šią karę. Bet jis nepergalėjęs Turkijos karės ministerio, Enver Beyo, kuris, remiamas Vokietijos, varu įvarė Turkiją karėn.

San Francisco, lapkričio 12 d. Pasazieriai, atvykusie šiądien laivu Ventura, kuris apledo miestą Sidney, Australijoje, spalio 24 dieną, pasakoja, kad keliomis dienomis prieš jų išplaukimą iš Australijos, 25 tukstantai australiskos kariuomenės tapo pasodinta ant 23-jų transportinių laivų ir 1-jo globa 14-os angliškių skraiduolių nakčia išplaukė į jures. Kariuomenės kelionė, tikima, buvo į Egiptą, nes Anglija jau tuomet tikėjosi karės su Turkija.

Londonas, lapkričio 12 d. Sulyg pranešimo Daily Mail korespondento iš Petrogrado, vokiečiai Lenkijoj buvo sumušti labiausiai todėl, kad centralinė jų armija po vadovystę Vokietijos kronprincovo neišstengė atlaikyti savo pozicijų ir leidosi atgal. Rusai greitai sugriebė šią progą, kad įvairus kalta tarp austrų ant dešiniojo sparno ir vokiečių centro ir tokiu būdu privertė visas armijas skubiai trauktis atgal.

Laikė mušių Lenkijoj, sakoma, feči vokiški kunigaikščiai žuvo. Korespondentas Daily News iš Petrogrado praneša, kad generolas Dankl su austrų armija traukiasi dabar į pietus skersai Galicijai. Gen. Dankl, sakoma, labai įtužęs ant vokiečių už pravokimą mušio Lenkijoj ir buk atsisakęs išvieno veikti su Vokietijos kronprincovu (sosto įpėdiniu), kuris vadovauja centro armijai ir su gen. Hindenburgu, kuris vadovauja vokiečių kariuomenės sparnui. Gen. Dankl buk atsisakęs klausyti vokiečių štabo.

Petrogradas, lapkričio 12 d. Oficialiskias pranešimas, gautas iš rusų Kaukazo armijos, sako, kad pasitaikė nedideli susirėmimai netoli nuo Batumo gubernijos.

Sulyg turkiško aficio, paimto belaisvėn, turkų kariuomenė veda vokiški aficio.

Niš, Serbijoj, lapkričio 12 d. Šeši batalijonai austrų infanterijos su kulkasvaidžiais, persikėlus jiems per Dunajų lapkričio 9 d., tapo serbų sunaikinti, sulyg oficialio pranešimo, pagarsinto šiądien mieste Niš.

"Visi, kurie liko ne užmušti, ar sužeisti,—sako pranešimas,—tapo paimti nelaisvėn. Mės paėmė 2,000 belaisvėn ir užgriebė 2 kulkasvaidžiu."

Berlinas, lapkričio 12 d. Laikraštis Frankfurter Zeitung gavo sekantį pranešimą apie sumušimą rusų netoli miesto Czernowitz, Bukovinoj:

"Austrai netikėtai persikėlė per upę Prut, keliuose kilometruose į šiaurius nuo Czernowitz ir staiga užatakavo rusų dešinią sparną. Rusai buvo visiškai netikėtai užklupti ir po trumpo pasipriešinimo metėsi atgal, norėdami atsiremti ant savo bazos (t. y. didesnių pamatinių jėgų). Vienok jie papuolė po austrų artilerijos ugnim, kuri padarė rusams baisių nuostolių. Mušio laukas buvo nusėtas užmuštųjų lavonais."

Petrogradas, lapkričio 13 dieną. Kariškai rusų laikraštis praneša šiądien, kad rusų armija išlošė nuo vokiečių kitą didelę pergalę netoli Kalisio, vakarinėje Lenkijoj. Vokiečiai buvo priversti pasitraukti atgal, palikdami tukstančius užmuštų ir sužeistų mušio lauko. Rusai užgriebė 12 milžiniškių sunkių vokiškų kanolių. (Ši žinia nėra oficialiskai patvirtinta).

Rusų armija dabar penkiose vietose užpildinėja tarp Goldap ir Stalupėnų ir apielinkėse tarp Lyck ir Soldau, vakarinėje Lenkijoj prie Kalisio ir Austrijoj apielinkėse Krokavo ir Przemyslio.

Londonas, lapkričio 13 dieną. Laikraščio Morning Post korespondentas iš Atėnų praneša:

"Sulyg vietinio diplomato išsireikšimo, Turkija buvo priversta stoti karėn, nes tarp jos ir Vokietijos keletą metų atgal buvo pasidaryta slapta sutartis, sulyg kurios Turkija buvo apsiėmusi pagelbėti Vokietijai, jeigu Rusija apskelbtų karę Vokietijai. Vokietija iš savo pusės buvo apsiėmusi pagelbėti Turkijai, jeigu Rusija apskelbtų jai karę."

Paryžius, lapkričio 13 d. Francūzų torpedinis laivas netoli Ostend paskandino vokišką povandeninį laivą Anglijos kanale. Laikraštis Echo de Paris šiaip aprašo apie tai:

"Vokiškas laivas paleido torpedą į francūzų laivą, bet nepataikė. Tuomet šis, sukdamasis aplink, įsmigo povandeninį laivą ir paskandino jį."

Londonas, lapkričio 14 dieną. Laikraščio Daily Mail korespondentas praneša iš Kopenhago žinia iš pereito ketvero:

"Aš sužinojau iš Berlyno, kad rytinėje Silezijoj (provincija su miestu Breslau) kilo tarp žmonių abelna panika. Gyventojai su visais savo turtais dideliais būriais bėga į Berlyną, Dresdeną ir kitus miestus."

Kariški ekspertai mena, kad svarbiausiu punktu šiądieniniame karės stovyje yra Prusų Lietuva. Nors kitose dalyse fronto eina mušiai, tačiau pats, taip sakant, branduolys yra Prusų Lietuva. Šioje apielinkėje jau pradėjo vystyti milžiniškas mušis, kuris abiem pusėms yra begalo svarbus ir nuo kurio priklausys tolimesni karės planai.

Paziūrėjus ant žemlapio, lengva tai suprasti. Rusai atsidurę Lenkijoj ties Kalisio-Krokavo linija, negali giliau Vokietijon leistis, pakol Prusija nebus apvalyta nuo vokiškos kariuomenės. Stipri vokiečių armija Prusų Lietuvoj galėtų užtakuoti iš šiaurės į pietus linkui Varšavos, ir centralinė rusų armija ties Kalisio tuomet atsirastų kritiskame padėjime, nes jos užpakalis pakliūtų pavojon.

Niš, Serbijoj, lapkričio 12 d. Šeši batalijonai austrų infanterijos su kulkasvaidžiais, persikėlus jiems per Dunajų lapkričio 9 d., tapo serbų sunaikinti, sulyg oficialio pranešimo, pagarsinto šiądien mieste Niš.

Rusai, apsaugojimui nuo to, pradėjo varyti stiprias jėgas link Thorn ir Soldau, kad savo centralinę armiją Lenkijoj apsaugoti. Rennenkampfo armija tuom pačiu sykiu gula ant Prusų Lietuvos iš rytų pusės. Kariškiems kritikams aišku iš to, kad rusai, laikydami liniją nuo Stalupėnų per Goldap, Lyck, Kruglanken net iki Soldau ir toliau linkui Thorn, nori apsupti vokiečius Prusų Lietuvoj ir arčiau juos apsupus, pradėti milžinišką mušį, arba priversti juos pačius pasitraukti iš tos kilpos. Rytinė Prusija yra pavojingiausi vieta didei daugybės ežerų ir balų.

Vokiečiai vargiai norės iš jos greitai trauktis, ir todėl šitoje apielinkėse galima netrukus laukti milžiniškos svarbos mušio, kurio svarbumu bus lygus Varšavos mušiui.

Vienna, lapkričio 14 d. Austrų oficialiskias pranešimas sako, kad rusai užėmė Tarnow, Jaslo ir Krosno, tris miestus Galicijoj, pusiauokelyj tarp Przemysl ir Krokavo. Atsiminus, kad rusai yra Krokavo apielinkėse ir iš šiaurės pusės, isrodo, kad Krokavo padėjimas yra ištikro pavojingas.

Tarnow miestas turi 31,000 gyventojų. Jaslo yra 30 angl. mylių į piet-ryčius nuo Tarnow ir turi apie 7,000 gyventojų. Krosno yra apie 13 mylių į piet-ryčius nuo Jaslo, ant upės Wisloka ir turi apie 5,000 gyventojų.

Rusai taipgi turi užėmė Rzeszow ir Lisko distriktus, ir Przemyslio tvirtovę vėl pilnai yra apgulta. Už tai rusai turėjo sunkių nuostolių prieš Styr klonij.

Petrogradas, lapkričio 14 d. Žinia iš Bucharesto, Rumunijoj, praneša, kad 5 vokiški aficiojai tapo užmušti, kuomet sprogo bomba turkų karės ministerio, Enver Beyo, palociuje Konstantinopolij. Enver Bey liko ne sužeistas. Rastame laiske buvo parašyta, kad bomba padėta "žmogui, kuris pardavė Turkijai vokiečiams." Sakoma, buvęs buntas Konstantinopolio ir Adrianopolio kariivų garnizonuose.

Londonas, lapkričio 14 d. Dalių stovis turkiskame karės teatre yra labai neaiškus. Abidvi pusės—rusai ir turkai—kalba apie savo laimėjimus. Rusų armijos dvi kolonijos, sakoma, maršuoja ant miesto Wan, Armėnijoje, o kita kolonuma veikia linkui miestui Erzerum.

Korespondentas laikraščio Dai-ly Telegraph praneša, kad Amerikos ir Italijos ambasadoriai griežtai užprotestavo prieš turkų valdžią, kuri paliepė išlaužti ir iškrauti Anglijos, Rusijos, Prancūzijos ambasadas Konstantinopolij.

Officialis turkų pranešimas patvirtina pirmesnį rusų pranešimą apie paskandinimą trijų turkiškų transportų Juodoje jūrose. Pranešimas sako, kad nėra jokios žinios apie tuos transportus nuo laiko, kaip jie apledo Konstantinopolij.

Petrogradas, lapkričio 14 dieną. Sulyg kariškų ekspertų nuomonės, rusų siekiu yra Danzig tvirtovę. Paziūrėjus ant žemlapio, aiškiai matyti, kad šita tvirtovė yra reikalinga ištiesimui jų kariuomenės fronto. Prusų Lietuva lieka užpakalyj šios fronto linijos ir todėl aišku, kad Prusų Lietuvą, sulyg ekspertų nuomonės, turi buti vieta sekantįj svarbių mušių.

Petrograde pagarsinta oficialiskai sekantį pranešimą nuo vyriausio rusų armijos vado: "Rytinė Prusijoj mušiai nesiliauja Stalupėnų apielinkė. Mušiai eina už eilę ežerų, kurie priklauso prie rytinės grupos Marzur ežerų. Mušis apielinkėse Soldau taipgi eina.

"Apie linkėse Thorn vokiečiai pradėjo užpildinėti, bet jų ata-

kai tapo atmušti ant abiejų upės Vislos krantų: aplink Wloclawek ir Rypin (Rypin yra pavietas miestas Plocko gub. į šiaurę-ryčius nuo Lipo). Į šitas vietas priešas buvo parsitraukęs laį kariuomenės nuo Lycko.

"Mės užėmė Krosno, padarydami didelių nuostolių priešų užpakalinėms sargyboms.

"Karpatų kalnų apielinkėse, ant kelio nuo Nadworna į Mar-maros-Sziget, arti Piaseczna, mės sumušėme buri priešingų mums sokolų. (Tai Austrijos lenkų liuosnorių pulkai).

Petrogradas, lapkričio 15 d. Šiądien tapo apskelbtas sekantis oficialis rusų štabo pranešimas: "Rytinė Prusijoj, aplink Stalupėnus, Angerburg ir netoli Johannsburg mūsų kariuomenės daro pasekmingą progresą mušiuose. Mušiai cina apielinkėse Soldau ir Neidenburg, kur mės pasistumėme pirmyn, nežiurint desperatiško priešų pasipriešinimo.

"Lenkijoj mušis eina, išsiplėtodamas išilgai fronto nuo Plocko iki Warta upės. Išilgai liniją nuo Kalisio iki Widun priešas atitraukė atgal (Widun yra miestas ant linijos tarp Kalisio ir Čenstachovo). Apielinkėse Čenstachovo ir toliau į pietus priešas buvo mėgines pereiti iš atsigynimo į užpuolimą, bet tas nepasisekė. Musų maršas ant Krokavo progresuoja.

"Galicijoj austrai mėgina suorganizuoti atsigynimo liniją į vakarus nuo San pės, upės Dunajec apielinkėse į vakarus nuo Tarnow ir apie Wisloka upę, Jaslo apielinkėse (Dunajec upė teka per Neu Sandes ir Tarnow; žiur ant "Lietuvos" žemlapio). Apielinkėse į pietus nuo mūsų Galicijinio fronto mūsų kariuomenės artinasi prie perėjimų Karpatų kalnuose."

Copenhagen, Danijoj, lapkričio 15 d. Žinios, atėjusios iš Berlyno, sako, kad rusai užėmė Rytinę Prusiją ant miestų, kuriuos jie paėmė, tokias kariškas kontribucijas (priverstinis mokėstis), kokias vokiečiai užėjo ant belgiškų miestų to paties didumo. Šitos kontribucijos renkamos tokiu pat būdu, kaip vokiečiai rinko nuo Belgijos miestų.

(Iki šiolei rusai labai retai ir sulginamai mažas kontribucijas užėjo: ant Allenstein, pavyzdžiui, kontribucijos visai neužėjo, ant Tilzės, kuri turi apie 39,000 gyventojų, rusų uždėta, berods, 50,000 markių (apie 25-000 rublių) kontribucijos. Vokiečiai gi ant Suvalkų miesto, kuris turi mažiaus gyventojų negu Tilzė, buvo uždėję 100,000 rublių kontribucijos, net ant tokiu miesteliu, kaip Kalvarija, vokiečiai buvo taipgi užkrovę diktoją kontribuciją).

Londonas, lapkr. 15 d. Feldmaršalas Roberts mirė vakar Prancūzijoje nuo pneumonijos. Roberts, Anglijos didvyris, senelis 82 metų, nuvyko Prancūzijoje antlankyti Indijų kariuomenę, kurią jis ilgus metus vadovavo. Atvykęs, jis pagavo šaltį ir netrukus mirė. Roberts savo laiką buvo vienas iš didžiųjų Anglijos karvedžių.

Petrogradas, lapkričio 16 dieną. Rusų kariuomenė, kuri buvo įsiveržusi Turkijon, pradėjo trauktis atgal prieš didesnes turkų jėgas. Apie tai pranešama oficialiskiu telegramu nuo Užkaukazio general-gubernatoriaus. Telegrama sako, kad po eilės mušių, turkai susilaikė stiprių pulkų iš Trebizondo ir Erzerumo priešakinės rusų sargybos buvo priverstos atsokti atgal. Tas paduoda, kad turkai rusus ištikro sumušė.

Londonas, lapkričio 16 dieną. Laikraščio Daily Mail korespondentas iš Petrogrado persergsti Anglijos gyventojus, sakydamas,

kad talkininkai turi prieš save milžinišką uždutį ir kad Anglijai reikės išsiųsti karinį visą kariuomenę, kokią ji tik gali surinkti.

Korespondentas nurodo, kad rusams užims čius mėnesius, pakol jie galės pasiekti Berlyną ir sako, kad jeigu vokiečiai būtų išstumi iš dabartinio savo pozicijų, tai jie gali pasitraukti atgal; nemažiau stiprias pozicijas, kurias jie savo užpakalį priengė.

Paryžius, lapkričio 16 d. Nors nepranešta oficialiai, bet gerai informuoti žmonės sako, kad atvykimas japonų pagalbos francuzams ir anglams bei belgams yra laukiamas diena nuo dienos francuzų nuste -Marseilles. Japonų pagalba susidėsianti daugiausiai iš artileristų. Juos partraukia prie milžiniškų kanuolių, karis naujai padirbtos Anglijos ir Francuzijos dirbtuvėse. Šios naujos kanuolės, sakoma, bus lygios milžiniškos vokiečių kanuolėms ir jas manoma labiausiai vartoti Belgijoje.

Rymas, lapkričio 16 d. Popiežius šiandien išleido savo encikliką, kurioj jis kviečia kovojančias tautas prie susitaikymo. Šioj enciklikoj popiežius nurodo į keturias priežastis, kurios, sulyg jo nuomonės, išaukė šią karę: 1) Stoka abipusės tikros meilės tarp žmonių, 2) Paniekimas valdžios, 3) Netiesingumas vienos klijos žmonių sulyg kitos klijos ir 4) Ta aplinkybė, kad šiais laikais žmonijos tikslu yra vien tik materijališko, žemisko gerbavio pasiekimas.

Londonas, lapkričio 16 d. Žinios, atėjusios iš Kopenhago, praneša laikraščiui Daily Mail, kad vokiečių kariškoji valdžia palepę gyventojams Prusų Lietuvoje, kuomet tik rusai prisartins jų vietosna, apleisti namus, paimti su savimi visą turtą ir gyvulius, o namus sugdinti, idant rusai neturėtų kuom maitintis. Daugelis kaimų, sakoma, jau taip ir padarė.

Londonas, lapkričio 16 d. Kariški rusų ir vokiečių stabai abudu praneša apie žymius laimėjimus ant ilgos mušų linijos Lenkijoje. Rusai, kaip parodo atėjusios žinios, jau spėjo suspausti Krokavą savo replėse ir pasekmingai atmušė austrų išsiveržimą iš Przemyslo, o vokiečiai bjauriai įkando rusų Thorno apielinkės abiejais pakraščiais upės Vislos.

Vokiečiai sutraukė dideles jėgas tarp Thorn ir Posen tvirtovių ir stumia šias jėgas Vislos paupiais. Prie miesto Wloclawek (žūr. ant "Lietuvos" žemlapio), sulyg vokiečių pranešimų, vokiečiai atmetė atgal kelis korpusus net už miesto Kutno, paėmė nelaisvėn 23,000 rusų ir užgriebė daugiau negu 20 kulkasvaidžių sykiu su keletu kanuolių.

Tas parodo, kad vokiečiai vėl perėjo iš atsigynimo taktikos į užpuolimą. Tikslas jų yra aiškus: jie mėgins vėl stipriai spausti ant rusų centralinės armijos dešinojo sparno, kad vėl pastatyt pavojų Varšavą ir kad tokiu būdu priverstų rusus pasitraukti iš Rytinės Prusijos, kur rusai pasekmingai vėl pradėjo veržtis gilyn.

Kad vokiečių padėjimas Prusų Lietuvoj pasidarė kritiškas ir reikalaujantis greitos pagalbos, apie tai nurodo telegramai iš Petrogrado, iš kurių matyti, kad rusai jau trečią sykiu užėmė svarbių geležinkelio punktų Soldau ir kad vokiečiai buvo priversti pasitraukti į vakarus nuo Angerburg, tarp Mazur ežerų.

Vienok jeigu vokiečiams pasisekė įvykti stiprią kalną rusų armijon Vislos paupiais, o sumušimas rusų ties Wloclawek ir Lipno parodo, kad jie tą pasekmingai daro, tai galima tikėtis, kad rusų išsiveržimas Prusų Lietuvoj vėl turės tuom laiku sustoti.

Berlinas, lapkričio 16 d. Oficialis vokiečių apskelbimas, išleistas šiandien, sako: "Musiai rytuose (t. y. Prusų Lietuvoj ir Lenkijoje) eina be pertraukos. Vakar mūsų kariuomenė atmušė priešą apielinkėse ir pietus nuo Stalupėnų. Kariuomenės iš Vakarų Prusijos pasekmingai priešinosi pirmynėjimui ties Soldau ir po pasekmingo mušio ties miestu Lipno nuvarė priešą atgal link Plocko.

"Stiprios rusų jėgos slenka pirmyn dešiniuoju krantu upės Vislos. Šiame mušy mes paėmėme iki vakar dienos 500 nelaisvėn ir užgriebėm 10 kulkasvaidžių.

"Prie Wloclawek, kur musiai ėjo nuo kelių dienų, pagalios mes susilaukėmė persvaros. Keletas rusiškų korpusų, kurie mums priešinosi, tapo nuvaryti atgal net už Kutno.

"Sulyg iki šiol gautų pranešimų, mes paėmėm 23,000 belaisvėn ir užgriebėm daugiau negu 20 kulkasvaidžių, lygiai ir tula skaitlių kanuolių."

Konstantinopolis, lapkr. 16 d. Turkijos sultanas išleido proklamaciją į savo armiją ir laivyną. Jis sakoma, kad Anglija, Francuzija ir Rusija priverstė Turkiją stoti karėn. Toliaus, saukdamas visus "vienus Mahometo pasekėjus" stoti "šventon" karėn, jis sako:

"Mūsų kareivių šventa pareiga yra užpulti priešą narsiai, kaip liutai, nes ne tik mūsų šalies ateitis, bet ateitis 300 milion. musulmanų priklauso nuo šios pergalės.

"Didvyriškumas, apreiškėtas mūsų kareivių iki šiolei, yra didžiausiu prirodymu to, kad mūsų priešai bus sunaikinti. Milionai mūsų pasekėjų meldžiasi už mus. Pirmyn, visados pirmyn!"

Rotterdamas, lapkričio 16 d. Vokiečiai pradėjo taip sunkiai spausti Antverpeną, kad išrodo, lyg jie norėtų žmones įvaryti desperacijon. Iki šiolei vokiečiai buvo uždėję ant Antverpeno karišką kontribuciją, sulyg kurios miesto gyventojai turi kasdien užmokėti vokiečių užlaikymui po 9 milionus doliarų. Dabar, apart to, jie dar pareikalavo, kad miestas pristatytų kasdien po 8,500 butelių vyno, 85,000 cigarų, 250,000 cigarečių, 3,500 svarų tabako ir pasara 3,500 arklių.

Londonas, lapkričio 16 d. Anglijos parlamentas šiandien vienbalsiai užgėrė nutarimus, sulyg kurių karės ministeriui Lordui Kitchener duodama dar visas milionas naujos kariuomenės ir paskiriama naujas milžiniškas kreditas karės reikalams. Paskirta iš viso 1,125 milionai doliarų. Karės pradžioj jau buvo paskirta tam pačiam tikslui 500 milijonų doliarų, bet didesnė jų dalis jau išėjo. Karės šiuom laiku atsieina Anglijai apie 5 milijonus doliarų kasdien. Belgijai Anglija paskolino 50 milijonų ir Serbijai 4 milijonus doliarų.

Walteris Long, unijistų deputatas, sveikino Lordą Kitchener ir užtikrino, kad darbo unijos visomis jėgomis rems Anglijos pusę.

Washington, D. C., lapkričio 16 d. Austrijos ambasada Washingtone pagarsino turinį oficialio ustry paskelbimo, kuriame sakoma, kad 5-oji ir 6-oji austrų armijos atmetė atgal visą serbų armiją, kuri atkakliai po kelis sykius mėgino atsilaikyti. Montenegro armija, sulyg šio pranešimo, tapo įstumta atgal į Montenegro ir atakuoją dabar Krivosje, netoli Grabovo.

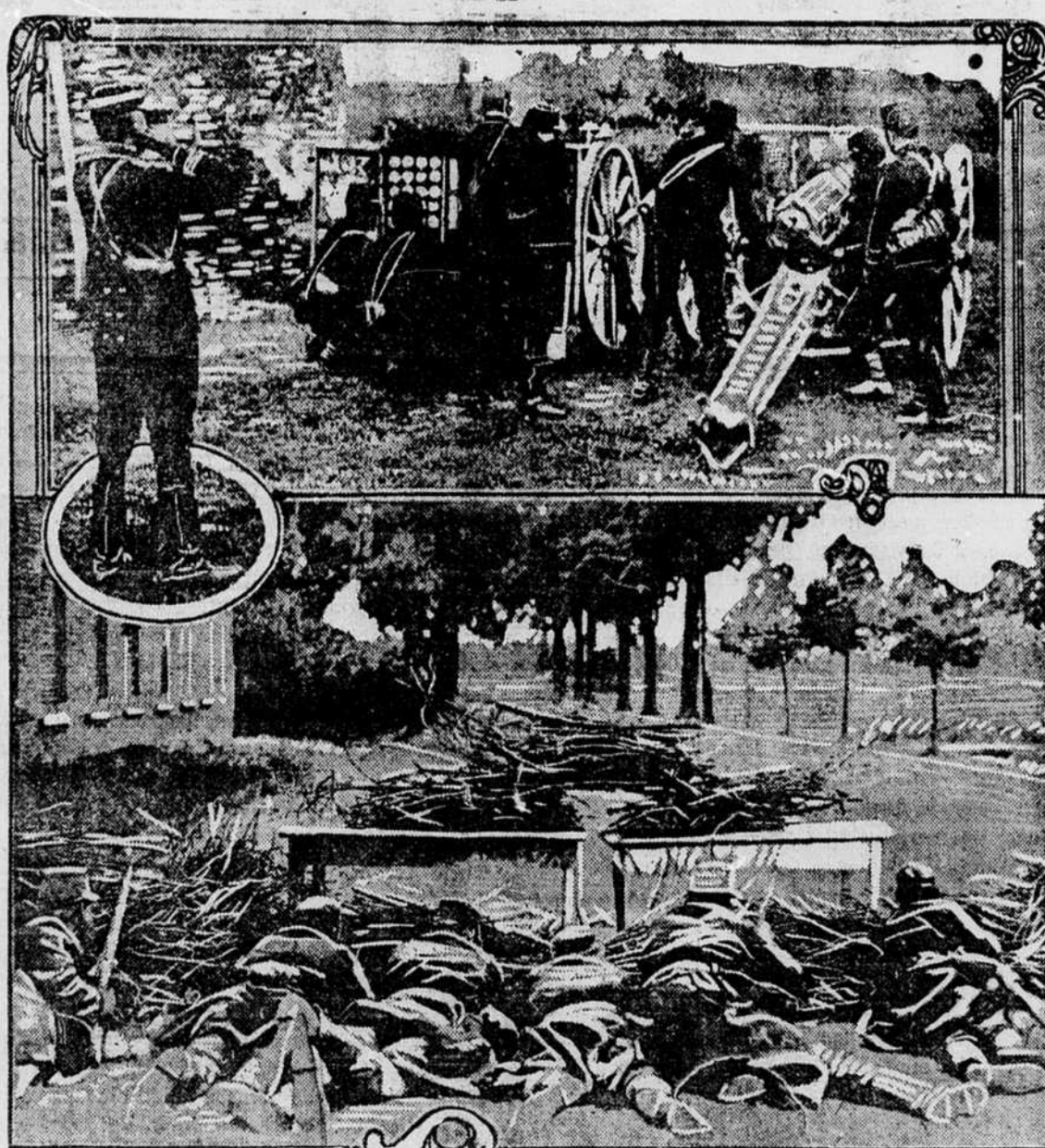
Paryžius, lapkričio 16 d. Kunigaikštis Trubeckoi išleido atsisaukimą prie visų rusų, kad skubintų su pagalba sunaikintam Lenkijos kraštui. Jis sako, kad tik vienam Kalšo miestui vokiečiai padarė 8 milijonus doliarų nuostolių. "Lenkija yra rusiškoji Belgija," jis sako savo atsisaukime.

Petrogradas, lapkričio 16 d. Oficialiskame rusų pranešime sakoma, kad Soldau jau trečią sykiu tapo rusų užimtas. Du sykiu prieš tai vokiški sustiprinimai, atėjusi iš Thorn, išvydavo rusiškų kazokų nedidelius pulkus iš Soldau, bet dabar rusų užėmimas Soldau busias pastovus, nes iš Mlavo permiesta per rubežių Prusijon stipri rusų jėga.

Officialis rusų pranešimas taipgi sako, kad vokiečiai skubiai pradėjo trauktis iš miesto Angerburg, kur desperatiškai musiai buvo ėję nuo kelių dienų. Pranešime sakoma, kad rusų sunkioji artilerija laimėjo mušį šioj vietoj.

Laikraščio Berliner Tageblatt korespondentas iš Stalupėnų praneša, kad visi kaimai, per kuriuos jis perėjo, yra tušti—gyventojai išbėgojo. Traukiniai į Karaliaučų yra užgrūsti pabėgėliais.

Žinios, ateimančios iš Petrogrado laikraščių, nurodo, kad vokiečiai pradeda pamažu progresuoti išilgai liniją tarp upių Vislos ir Warty ir

Photos copyright, 1914, by American Press Association.

MIRTIES VIESPATIJOJE.

Viršuje: Francuzų artilerija prie Arras, Francuzijoje. Ratu apvestas aficieras tēmija priešą.

Apacioje: Belgai, pasislėpę už greitai padarytų barikadų, laukia vokiečių ateinančių.

Plocko gub. Naujas vokiečių užpuolimo frontas yra išsitiesęs ant apie 300 angl. mylių. Šis vokiečių sparnas, kaip rodosi, pradėjo čiuipinėti, kur jam būtų patogesnis kelias ir kurioj vietoj rusų frontas yra silpniausias.

Londonas, lapkričio 16 d. Daily Telegraph korespondentas iš Stockholmo praneša, kad visa rytinė dalis Vokietijos yra sujudusi dėl gresiančio pavojaus ir gyventojai iš Silezijos bei Poznanijos provincijų, palikdami savo namus, bėga Vokietijos gilyn.

Daily Mail korespondentas iš Petrogrado, rašydamas apie paskutinę energią vokiečių užpuolimą, sako:

"Vokiečiai padarė stiprią kontrademonstraciją, norėdami atitraukti rusus nuo Soldau apielinkų. Šio išsivystė karštas mušis išilgai 60 mylių frontą. Mušis siaučia ant abiejų upės Vislos krantų apie 30 mylių nuo Thorn.

"Vokiečių jėgos susideda iš trijų korpusų: Karaliaučiaus, Allensteino ir Danzig. Dideles vokiečių armijos renkasi apielinkėse Thorn, Posen ir Breslau, ir tik didžiausiam reikalui užėjus vokiečiai trauks čia daugiau kariuomenės iš Francuzijos ir Belgijos.

Londonas, lapkričio 17 d. Žinia iš Pretorijos, piet. Afrikoj, sako, kad gen. DeWet, sukiliusį boerų vadą, tapo sužeistas į galvą.

KAIP ILGAI TRAUKSIS KARĖ EUROPOJ?

Laikraščiai talpina žinias apie pranašavimus visokių žymių asmenų apie tai, kaip ilgai trauksis karė, kilusi Europoj; bet, suprantama, kad nieks negali žinoti tikrai, kaip ilgai ji trauksis: visokių žymių veikėjų išreikštos nuomonės yra jų asabiškos, bet jos gali neišsipydyti. Daugumas spėjantių visgi mano, kad vokiečiai bus įveikti. Anglijos ministerių pirmininkas Asquith atšikino parlamentu, jog kilusi Europoj karė trauksis trumpiau, negu jos pradžioj manyta.

Anglijos kariškoji valdžia mano, kad karė pasibaigs vokiečių sumušimu ir Berlio paėmimu 1917 metuose.

Anglijos karės ministeris ir geriausias jos generalas, Lordas Kitchener, užimdamas ministerio vietą karėi prasidėjus, apreiškė, jog vietą palaikys, kol vokiečiai nebūs įveikti; ministeriui jis bus siųs tris metus, o gal ilgiau.

Buvęs Francuzijos užsienio ministeris M. Pichon mano, kad karė bus labai kruvina ir trauksis ilgai.

VOKIEČIŲ ŽIAURUMAI LENKIJŲ

Vokiečiai karės pradžioj visam svetui skundėsi ant jų priešų neva žiaurumo: pirmiausia kaltino belgus, paskui francuzus, o ant galo rusus. Mat ypač rusai karės pagarsėjo savo žiaurumu, bet juos parankiausia buvo kaltinti ir kitos tautos gali tam geriausiai patikėti. Kaltino jie rusus, buk pas belaisvius, net pas augstus oficerus jų kišenose rasta makapoti pirštai su auksiniais žiedais, laikrodėliai ir mašnelės su pinigais, išimti iš užmuštų kareivių kišenių. Kalbėta buvo, apie neva kazokų nukapotas Prusų Lietuvoj moterių ir merginų kūnus, lyg iš to kazokas kokią naudą ištrauktų galėtų? Laikraščiuose atsirado keli straipsniai apie tuos Vokietijos priešų žiaurumus, patvirtintus neva vokiškų oficerų, bet, matyt, ant jų oficerų pasakojimų negalima buvo remtis, todėl paskui ir kaltinimai nuėjo, tyrinėti kaltinimų teisingumą nieks nemėgino, nors tyrinėjimams kaltinimai visai nesipriešino.

Už tai, kada Amerikon atkako belgų komisija pasiskųsti ant vokiečių žiaurumo, naikinimo bažnyčių ir mokslo įstaigų, sušaudinėjimų moterių ir vaikų; kada laikraščiuose pakelta patarimas

skirti tarptautišką neutrališkų kraštų komisiją ištirti vedančių karę žiaurumus ir priešingus sutarimus pasiegtimus, tai vien vokiečiai prieš tyrinėjimą protestavo ir koliojo prezidentą Wilsoną už tai, kad jis nuo belgų komisijos priėmė pasiskundimą ir kad priėmė ir pačią komisiją. Prezidento pasiūlymą vadino neutrališkumo sulaužymu, nors tas nieko bendro su neutrališkumu neturi. Visose vokiškose kaimuose Chicagoj vokiečiai užleistas ne Rusijoj (rusinų kalboj išleidinėti svarbesnių raštų neleidžiama; rusinų spauda dar ir dabar uždrausta Rusijoj). Visos tokios knygos turi but suodetos valdžios nurodytoj vietoj. Uždrausta pardavinėti ir išdavinėti knygas kitokiose kalbose, jeigu turinys jų neprielankus Rusijai, jos valdžiai ir rusų tautai. Uždrausta teatrose lošti kokioj nors kalboj veikalus neperleistus Rusijos cenzūros; rengti paskaitas ir koncertus be leidimo rusiškų policijos. Uždrausta kurti filmas, neperėjusias per rusišką cenzūrą. Cenzoriai Galicijoje yra rusiškų policijos valdininkai. Kas peržengs tuos gubernatoriaus padavėjimus, bus baudžiamas kašėjimu iki 3 mėnesių, arba 3,000 rublių. Taigi Galicijoje įvesta tokia jau tvarka, kokia prieš karę buvo Rusijoj sustiprintos apsaugos apskrčiuose.

Bet tylėjimu, išsikalbėjimais, draudimu kalbėti teisybės užslėpti negalima. Apie vokiečių žiaurumus dabartinę karę liudija išdeginti Belgijos ir Francuzijos, taipgi Lenkijos ir Lietuvos kaimai, subombarduotos bažnyčios, mokslo įstaigos, istoriški rumai, išplėsti arba sugdinti knygynai ir muzėjai. Senovę laukinių hunų vadovas Attila su pasididžiavimu gyrėsi, jog kur arklys nužengs, ten žolė neaugė; vokiečių giminačiai vandalai net į patarę inėjo dėl naikinimo visko, ką kur patiko. Rodosi, tas senovės laukinės, nuomimas tautos nori mėgdžioti šiandieniai civilizuoti vokiečiai.

Vokiečių atsilankymo ir jų žiaurumo ženklai yra ne vien Belgijoje ir Francuzijoje, bet taipgi Lenkijoje ir Lietuvoj. Lenkijos miestai, kuriuos vokiečiams pasisekė apvaldyti yra išdalies išnaikinti. Iš didelio Lenkijos miesto Kalšo liko tik kruva griuvėsių. Išnaikinti ir išplėsti miestai Wloclawek, Petrokov, Radom, Čenstachow ir kiti. Žiaurumuose, kaip patvirtina valdžios žinios, taipgi neturintįj reikalo rieluoti privatiškų žmonių laikraščiai, vien Vengrijos susidedanti iš azijatiškos kilmės mgyarų honvedų regimentai nesigūda vokiečiams save pralenkinti. Čenstachowe, nors, kaip iš tyrinėjimų pasirodė, kokiam tikslui pačių vokiečių suvių užmušta 5 arkliai, vokiečių vadovas ant miesto gyventojų uždėjo 20,000 rublių kontribucijos ir 10 arklių sugrąžino. Iš miesto Vokietijon išgabeno 1,000 gyventojų. Ant nelaimės, ant gatvės paskui rado nežinia keno užmuštus penkis vokiškus šaulius. Vokiškos kariuomenės vadovas už tai prisakė suminti visus trijų artų to vietos esančių namų gyventojus ir kas dešimtą sušaudyti, bet juos pergerėjo, matyt lenkas, kareivis ir jiems pasisekė pabėgti.

Į klostiorių ir prie stovinčių ant kalno bažnyčių kareiviai nejo; todėl klostiorius išliko ne-

lytėtas; jo perdėtinį atlanke vien pats vokiškos kariuomenės vadovas.

Negeriau elgėsi Lenkijoje ir Vokietijos dragūnės, katalikiškos Austrijos kariuomenė. Kur tik jos kariuomenė, ypač vengrai, prisigriebė, ten viskas išnaikinta. Naikino katalikų bažnyčias katalikiškiausioj Austrijos kariuomenė. Pietinėj Liubino gubernijos dalyj, kur austrams pasisekė tula laiką užsilaikyti, išdeginta, išgriauta ir išplėsta suvirsum dešimtis tukstančių namų ir dvarų. Nuostolių žmonėms čia pridirbo ant 56 milijonų rublių.

RUSAI GALICIJŲ.

Nors austrų ir vokiečių jau nekartą buvo pranešta, kad rusai ne tik iš Galicijos, bet ir iš Bukovinos tapo išvyti, bet jie Galicijoje ir Bukovinoj kaip laikėsi, taip ir laikosi; priešingai, vakarinę Galiciją nužengė toliau, atsirado jau Krokavo apielinkėse. Visur, kur rusai ateina, ten įveda jie savo tvarką.

Per Lvovą Rusijon, į apielinkes Vladivostoko, Siberijoj, rusai gabena belaisvius. Lvovan atkanka pulkai kaimiečių nusipirkti degtukų, bet sunku gauti, o be degtukų galicijonai nemoka ugnies susikurti, todėl žmonės valgo žalias bulves, burokus ir kitokias daržoves. Kerosino krautuvės tapo uždarytos, nes kerosino nėra; nėra nei kuro. Rusai ant geležinkelio stoties Lvove kasdieną pardavinėja daugiau kaimiečiams konfiskacinius produktus. Su lenkais rusai, neišskiriant kazokų, elgiasi gana žmoniškai, bet su žydais ceremonijų nedaro, jiems kersija už prielankumą vokiečiams.

Rusijos paskirtas kariškas Galicijos gubernatorius išleido savo padavėjimus. Uždraudė be jo cenzūros leidimo talpinti laikraščiuose žinias apie kariuomenės pasiskundimus ir kritikuoti darbus ir veikimą Rusijos administracijos; perkratinėti kariškus, politiškus ir viešus reikalus. Uždrausta spausdinti ką nors be cenzūros leidimo. Uždrausta knygų pardavinėms pardavinėti knygas rusų ir rusinų kalbose išleistas ne Rusijoj (rusinų kalboj išleidinėti svarbesnių raštų neleidžiama; rusinų spauda dar ir dabar uždrausta Rusijoj). Visos tokios knygos turi but suodetos valdžios nurodytoj vietoj. Uždrausta pardavinėti ir išdavinėti knygas kitokiose kalbose, jeigu turinys jų neprielankus Rusijai, jos valdžiai ir rusų tautai. Uždrausta teatrose lošti kokioj nors kalboj veikalus neperleistus Rusijos cenzūros; rengti paskaitas ir koncertus be leidimo rusiškų policijos. Uždrausta kurti filmas, neperėjusias per rusišką cenzūrą. Cenzoriai Galicijoje yra rusiškų policijos valdininkai. Kas peržengs tuos gubernatoriaus padavėjimus, bus baudžiamas kašėjimu iki 3 mėnesių, arba 3,000 rublių. Taigi Galicijoje įvesta tokia jau tvarka, kokia prieš karę buvo Rusijoj sustiprintos apsaugos apskrčiuose.

VOKIETIJOS KARIUMENĖ.

Sulyg oficiališkų žinių, Vokietija gali iš viso pastatyti 12 milijonų kareivių nuo 17 iki 47 metų. Skaitlių tą leitanantas Bauman šitai paskirsto.

Kareivių

27 korpusai veikiančios kariuomenės, kiekvienas korpusas po 40,000 kareivių	1,080,000
27 korpusai rezervų	1,080,000
108 Landwehro divizijos (po 4 regimentus, 16,000 kareivių)	1,728,000
Landwehro artilerijos	100,000
Landwehro kavalerijos	100,000
23 regimentai pėkščiosios artilerijos (po 2,000 kareivių regimemente)	46,000
23 rezervų regimentai (po 2,000 kareivių regimemente)	46,000
Geležinkelinių	24,000
Telegrafo kareivių	18,000
Orlaivinių	10,000
Trinio kareivių	250,000
Kareivių 1894 m. ir liuosnorių	600,000
Atsargos rezervų	1,080,000
Landwehros	250,000
Liuosnorių	1,000,000
Pašauktieji 1898 m.	500,000
Antrosios atsargos rezervos	750,000

Išmokyto Landšturmo... 840,000
Neišmokyto Landšturmo... 2,500,000
Iš viso... 12,000,000

Tai išpuola beveik penktą dalis visų Vokietijos gyventojų, skaitant moteris, vaikus ir senelius, o tu kariuomenės šaukti negalima. Pašaukti tarnauti kariuomenėn penktą dalį žmonių lengva, nes ir eilėse tu pašauktų juk yra silpni, sergant, kurių kariuomenėn imti negalima. Jeigu ir kiti kraštai siųstų tokį jau nuosimtį vyrų karėn, tai turinti dvigubai daugiau gyventojų Rusija galėtų pastatyti ir kareivių dvigubai daugiau, o Anglija ir jos kolonijos dvigubai daugiau negu Rusija, arba netoli tiek, kiek Vokietija iš viso turi gyventojų. Iš viso skerstųsi apie 85 milionai žmonių. Bet tasyk laukai liktų neapdirbti, per tai ir besiskerdžiantiems maisto pri-truktų, nes nebutų kam jį parupinti ir pristatyti ant mušio lauko. Todėl, turbūt, ir Vokietijos neva oficiališkos skaitlinės nesutinka su teisybe, valdžia jas garsina vien gaidinimui Vokietijos priešų, kaip ukininkas baigydleimis nuo savo daržo gaidiną žvirblis. Penktą dalį visų gyventojų pasiūti karėn yra daug sunkiau, negu tai pasakyti.

IS AMERIKOS.

PARDAVĖ KALĖJIMĄ.

Noank, Conn. Miestelis Noank, Connecticut valstijoje, pardavė už \$75 kalėjiną, nes tarp gyventojų nuo senai prasizengimų nebuvo, todėl kalėjimas pasi-rdė visai nereikalingas. Už pečių gavo \$6.87, o už matracus \$1.25.

PRANAŠAUJA GERUS LAIKUS.

Philadelphia, Pa. Bankininkų perdėtinis George B. Caldwell iš Chicago pranašauja gerus laikus, kurie neužigis bus Amerikoj. Po kelių mėnesių apstipimo, ir bedarbių, dabar palengva pramonė ir prekyboj prasideda krutėjimas, daugelis dirbtuvių priima daugiau darbininkų. Dirbtuvės gavo didelius užsteliavimus iš Pietinės Amerikos. Kaip užtikrina p. Caldwell, darbų ir pinigų sekanciuose metuose netrūs Amerikoje.

AUTOMATAI LAIKRAŠČIŲ PARDAVINĖJIMUI.

St. Louis, Mo. Miesto tarybon įnešta reikalavimas uždrausti ant gatvių vaikams pardavinėti laikraščius. Vietoj reikalaujanti vaikų leidėjai galtų gatvėse pastatyti automatus, iš kurių pravieiai galtų laikraštį imti. Bet prieš tai, turbūt, protestuos ne vien vaikai, bet ir laikraščių leidėjai. Vaikai dažnai įbruka laikraštį net pirkti nenorinčiam; ne vienas praeivis, kad nuo priki-busio vaiko atsikratyti, perka laikraštį, o iš automato nepirkty.

NUMIRĖLIS ATSIKADO IR TUOJ SAVO PAČIĄ APDAUŽĖ.

St. Louis, Mo. Neseniai čia iš upės išgriebė prigėrusį vyrą. Cecilija Breen prigėrėlį pripažino savo vyrą ir jį palaidojo, o paskui iš assekuracijos orango-vės atsiėmė \$1,000 jo pomirtinės. Porą dienų vėliau ir restoraną, kur minėta neva našlė valgė pietus, visai sveikas atėjo jos vyras, ir kad parodyti jai savo sveikatą ir tvirtumą, tuoj ją gerai apdaužė. Assekuracijos gi draugovė dabar reikalauja sugrąžinimo išmokėtos pomirtinės. Bet jos dalį moteris jau išleido, todėl sugrąžinti negali.

GAISRAI.

Fairmont, Va. Sudegė čia namai negro Robert Glass. Sudegę neketas buvusių namuose vaikų.

IS DARBO LAUKO.

Amsterdam, N. Y. Vienos dirbtuvės (kokios? Red.) darbininkai čia streikavo 8 mėnesius. Streikas likosi praloštas. Žmonės teko vargo pamatyti, ir nu-dos iš to viso kentėjimo—nieko. Kai-kurie streikieriai buvo patraukti teismui ir nubasti po kelias dešimtis doliarų.

Darbai eina palengva. Vieno dirbtuvėse dirbama visos dienos, kitose—po 2-3 dienas. Vaziuoti į čia iš kitur darbo įieškoti nepatartina.

Lietuvos Sumos.

Raymond, Wash. Darbai nelabai gerai eina. Esančios čia lentų pjovyklos dirba mažiau negu paprastai—8 valandas į dieną. Mokėtis už darbo valandą siekia nuo 17½c iki 25c. G. K. K.—is.

Utica, N. Y. Darbai kaip kitur, taip ir čia nepergeriausiai eina. Grinorius.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IS SCHENECTADY, N. Y.

Susirinkimas Lietuvos šelpimo reikale. Lapkričio 8 d. buvo vienas vietos lietuvių susirinkimas prie 269 State st. Susirinkimo tikslu buvo plačiai apkalbėti šią dieną padėjimą Lietuvoje ir šelpimą, kiek galima, tuos nelaimingus mūsų brolius ir seseris, kurie ir kurios nukentėjo nuo dabartinės karės. Publikos prisirinko pusė tūkst. Susirinkimą atidarė p. F. Bubliauskas, kuris buvo šio susirinkimo surengimo komiteto nariu. Tvarkos vedėju liko išrinkta p. A. Gudžinskas, kuris, kaip buvo Brooklyno seimo delegatu, trumpai paaiškino apie seimą ir reikalingumą pagalbos Lietuvai. Ant ras kalbėjo p. M. Strikolis iš Amsterdam, N. Y., temoje: "Kodėl didžiulius karės kyla ir kam jos yra reikalingos." Kalbėtojas taipogi ragino žmones prie apšviestos ir t. t. Trečias kalbėjo p. J. Semis, apie karės baisenybes. Paskui p. K. Sparas, p. I. Gedeminas, p. l. O. Bačanskaitė ir p. l. K. Zukauskaitė patiekė deklaraciją. Anų susirinkimo išlaidoms padengti surinkta \$7.12, iš kurių \$3.58 paskirta išlaidų padengimui, o likusieji \$3.54 eis į fondą gelbėjimo Lietuvos (Lietuvos šelpimo fondą). Priegto dar viena moterių "Birutės" draugystės paaukavo iš savo izdo Lietuvos šelpimui \$10.00. Vėliau buvo išrinktas izdovinku p. F. Bubliauskas, o sekretoriumi—p. l. K. Zukauskaitė. Išrinktas dar komitetas, susidedantis iš keturių ypatų: p. I. Gedemino, p. A. Januskevičiaus, p. l. M. Bubliauskaitės ir p. l. T. Petkunaitės. Komitetas rūpinis aukų rinkimu čia pat ant vietos ir aplinkiniuose miesteliuose, kur toki susirinkimai neįvyko. Visos aukos, surinktos per komitetą, turi būti perduotos izdo gelbėjimo F. Bubliauskui, kuris tuos pinigų pasiųs į Lietuvos šelpimo fondą. Pas izdovinką jau yra suaukauta \$13.54.

Zukauskaitė.

IS DORRISVILLE, ILL.

"Sorkės." Gaila, kad lietuviškieji laikraščiai neturi tokių korespondentų, kaip kad angliškėji. Po išmėtytas lietuvių kolonijas kartais pasitaiko tokių "sorkių", kad išstikrų gaila, jog jos turi žuti "be naudos." Pas mus čia, Dorrisville, tokių "sorkių" yra tiek ir tiek. Visa bėda—tai ty korespondentų stoka.

Čia papasakosiu istoriją apie "laisvą meilę." Tą "laisvą meilę" daugelis "laisvės" mylėtojų labai geria. Nežinia, ar geria ją ir vienas vietos vyrukas lietuvis, kuriam tos meilės teko paragauti su visomis josios pasekmėmis. Pas tą vyrą—pavadinime jį Jonu ar Antanu—laisvą meilę buvo labai plačiai suprata (jo buta, mat, žmogaus su plačiomis pažinomis). Ta meilė buvo taip plati, kad pasiekė net gaspadinės. Tai buvo saldžioji meilės pusė. Bet meilė tai ne mėnulis,—nevisuomet atsiskusi savo veidu į mus. Atsitiko, kad ir antroji, kartybių, pusė užsimanė parodyti save. O toji kartybių pusė, tai buvo brangioji gaspadinės pusė—"burdingosios".

Ir plyne pamešė jį kartą namon labai neparankioje valandoje. Pranyko sūsyk visa saldybė. Taip bent gali paliudyti anasai laisvos meilės šalininkas. Išdalies galėtų paliudyti ir kaimynai, kurie nėra visai kurti. Kas ten išstikrų buvo, kuomet "burdingosios" susitiko su anuo gaspadiniskų saldybių laizytoju,—pasaliniam žmogui sunku įspėti. Vienas dalykas neabejotina: buvo karšta, labai karšta.

Apie tai vėl gali paliudyti ano laizvy jausmų garbintojo šonkauliai ir kitos dalys, kurios turėjo nelaimę susipažinti su "burdingosios." Žodžiu sakant, laisva meilė praktiškai ir turėjo greitai pasitraukti. Antroji šios tragi-komedijos dalis jau buvo banke kitą dieną laizvyto. Ta pat porėlė atėjo atsilipti neva savo pinigų—apie \$300. Mūsų Jonas, ar Antanas, buvo šį kartą jau svarbia figura—pačiu "burdingosios." Bet—ar jisai neturėtų gauti "burdingosios" rolių lošė, ar išvaizda pas jį jau tokia be galo burdingieriška, ar bankininkė cytrūnas—žodžiu, banke porėlė likosi kuone areštuota; išgelbėjo tik geros širdies krautuvininkas, bankieriaus pažįstamas, kurisai buvo tuom laikui banke ir, deja, šiaip-taip mokėjo lietuviškai (anoji porėlė visai nežino anglų kalbos). Šiaip-taip išsisuko be "polys-steišino." Ir užsibaigė taip nelaimingas Jono, ar Antano, romanas. Turi jisai dabar užtektinai medžiagos manyti apie tai, ką atneša prasižengimas prieš šestą prisakymą. Žinomas Cicilikas.

IS MILWAUKEE, WIS.

SLA. 177-tos k. paskaitos. Lietuvos šelpimas. SLA. 177-tos kuopos lapkričio 8 d. laikytame susirinkime nutarta surengti visą eilę paskaitų. Tam tikslui išrinktas komitetas, kurin inėjo pp. S. Diemedis ir A. Jankauskas. Manoma, kad šisai naudingas sumanymas pasekmingai įvyks ir kad prie jojo parėmimo prisidės visa susipratusioji Milwaukee lietuvių dalis.

I skantį susirinkimą buvo nuo Social Demokratų Partijos Lietuvių skyriaus prisijustas laiskas su pakvietimu išrinkti kelis delegatus į konferenciją, kurioje bus tveriamas komitetas rinkimui aukų nukentėjusiems nuo karės lietuviams. Kuopa priėmė pakvietimą ir delegatais išrinkta sekančios ypatos: pp. J. A. Bankus, J. Rukauskas, A. Jankauskas, V. Stanpikas ir J. S. Vitkus. Tikimasi, kad ir kitos Milwaukee lietuvių draugijos neatsilikis ir pasiųs savo delegatus į konferenciją. Drauge visi veikdami, be abejonės, daugiau padarysime ir, apart to, parodysimės, kad mes stovim augščiau partyskumų tokioje valandoje, kuomet reikia parodyti, kad mes ne partizanais, bet visų pirmaisiai žmonėmis esame. Tufis.

IS RAYMOND, WASH.

Ivairumai. Europos karė turi tą įtaką, kad vietos lietuvių pradedama daugias skaityti laikraščius. Gal, tokiu būdu pripras prie skaitymo ir neapleis jojo, nei karėi pasibaigus.

Susitvėrusi čia lietuviška pašalpinė draugija vardu D. L. K. Gedinio vidutiniškai gyvena. Keletą kartų buvo parengti gan gerai nusisekę baliai jaunimui pasilinksinti.

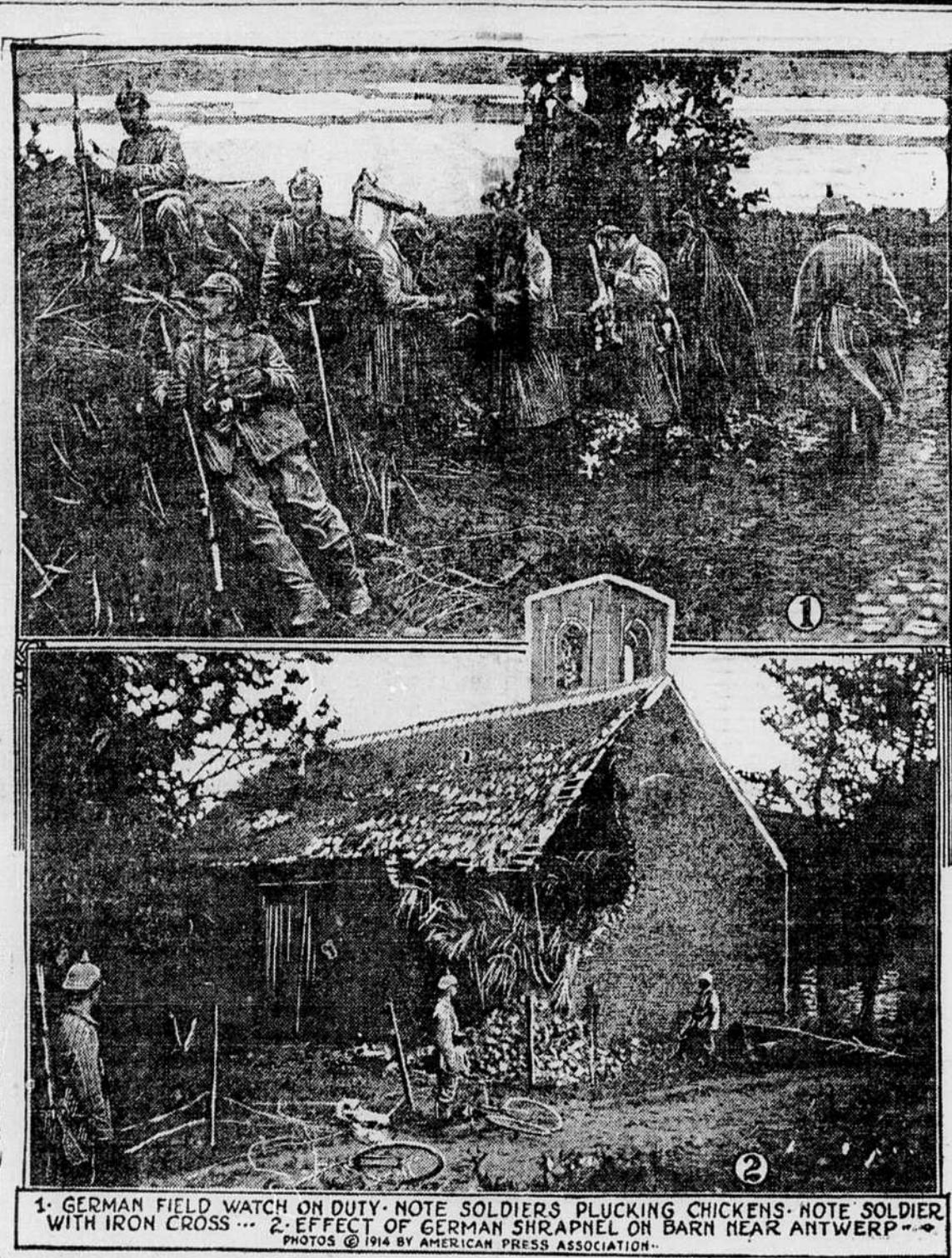
G. K. K.—is.

IS KANKAKEE, ILL.

Žmogūdytė. Lapkričio 10 d. Cecilija Liutkienė, einant jai su dviem merginomis 6 val. vakare iš darbo, likosi nušauta. Jina greitai nuvežta į ligonbutį. Piktadarys pataikė jai dviem šūviais į šonkaulius sryti. Nelaimingoji moteris likosi taip sunkiai sužeista, kad vargu pagis. Josios vyras, Jurgis Liutkus, yra įtariamasis toje piktadarytėje ir liko suarėstutas. Liutkai jau tris metai, kaip apsidėję. Nuo vėlykų, sakoma, jiedu atskirai gyvens, ir teisme ejsi byla dėl visiško persiskyrimo. A. Stoškienė.

UTICA, N. Y.

Draugijų kapinybas. Buvo vietos lietuvių sukrutę šį-tą vėkti, bet ir vėl rankas nuleido. Kojė tik darbą pradeda, vis neužbaigę pameta. Buvo susitvėręs politiškas klubas iš 20 narių. Neužilgo kilo, sakoma, nusisipratimų dėlei pirmininko, kurisai buvo įtartinis neleistame svaigalų parduvinėjime. Nariai užstojo už pirmininką ir sudėję \$2,000 kaučijos, kad išgelbėtų pirmininką iš kalėjimo. Nuo to laiko klubo veikimas ir apsislojo. Po politiškam klubui buvo susitvėręs muzikališkas klubas. Jo jau nėra gyvuose. Susitvėrė po p. Pruseikos, "Laisvės" redaktorius.

1. GERMAN FIELD WATCH ON DUTY. NOTE SOLDIER PLUCKING CHICKENS. NOTE SOLDIER WITH IRON CROSS. 2. EFFECT OF GERMAN SHRAPNEL ON BARN NEAR ANTWERP. PHOTOS © 1914 BY AMERICAN PRESS ASSOCIATION.

IS KARĖS LAUKO.

Viršuje: Vokiečių kariuomenės priešakinės sargybos būrelis, žiurintis priešė. Apačioje: Ką padarė vokiška šrapnelė su kluonu arti Antverpeno.

prakalbų praeitą metų LSS. kuopa. Jinau išskiro. Dar šiek tiek gyvena T. M. D. kuopa, bet, kaip girdėtis, ir šioji rengiasi prie mirties. Sakoma, atsiranda visokių priežasčių: tai Jonylų rastų negauna, tai kito ko truksta ir t. t. Nyksta draugijos, bet linksmintys vietos lietuvių moka, ypač su batomis po "pėdės." Tuomet ir "teatrus" ir visa kita atlieka; vis kas smulkėse. "Besilinksminant", išryto atsikėlę neranda kišniuose "pėdžių", ir iš čia visoki nesusipratimai. Geria ir galvas skaldosi, žinoma, tie, kurie dirba ir turi už ką sportauti. Bedarbiai gi sėdi namie, suglaudę ausis, nei tie "turecki šventi."

Grinorius.

IS DODSON, LA.

Užganėdintas ir mano daugias lietuvių traukti Louisianon. Keletą metų man atgal palikau Lietuvą, kaip ir daugelis iš mūsų, ir atvykau Amerikon, kad pagerinus čia savo būvį. Iš pradžių, kaip beveik ir visi, turėjau dirbti fabrikuose. Vienok greitai patėmėjau, kad iš darbo fabrikuose nedaug gero galėsiu turėti ateityje. Apnūstęs dalykus giliau, priėjau prie nuomonės, kad žmogui be amato bene bus geriausia eiti ant ukės.

Todėl mečiau fabriką ir tulį laiką dirbau ant farmų Massachusetts valstijoje. Ten man teko išmokti amerikonišką ūkininkavimo būdą. Sutaupinavau taipgi keletą centų, ir pradėjau teirautis apie farmas. Ilgą laiką man nepasiekė nieko atsakancio užtikti. Pagalios man teko užmegsti ryšius su Imigracijos ir Agrikultūros Departamentu Rock Island geležinkelio Chicagoje, kuris, kaip sužinojau, kolonizuoja vietos Louisianon ir kitose valstijose. Neturėdamas iš pradžių didelio užsitikėjimo, susinešiau su minėtu departamentu ir gavęs visas informacijas, turiau prisipažinti, kad neapsivyliau. Už tai ypatingai man yra malonu padėkovoti minėto departamentu urėdinkui, p. C. Kaspučiui, kuris savo mandagumu man daug pagelbėjo ir, nors mažai teturėjęs pinigų, vienok šįdien esu ant puikių farmos.

Aš manau, kad mano patyrimas gali būti naudingas daugeliui lietuvių, kurie yra tokiam pat padėjime, kaip ir aš buvau, ir kurie mano apie ūkininkystę. Todėl galbūt jiems neprošalį sužinoti, kaip aš įsitaisiau.

Su mano broliu turime farmą girdi, "atėjo laikas, kad socialistai

is 160 akierių. 50 akierių žemės yra jau išdirbtos. Visa farma yra aptverta gera dratine tvora. Ant farmos yra puikus pradas, geras namas iš šešių kambarių, naujas kluonas ir sodas. Nors nesenai pradėjom gyventi, turime du mulų, gerą vežimą, visus reikalingus padarus, dvi karves, du veršius, 24 kiaules ir dvidešimt dvi ožkas. Dabar pradėjom jau sėti avizus. Sausio mėnesyje čia sodinama bulvės, kurias gegužio mėnesyje siunčiama į šiaurines valstijas, pasikui ant tos pačios žemės čia sodinama paprastai kornus, cukrines nendres ir t. t. Daržovės čia auga beveik per visus metus, ir apskrus ūkininkas gali traukti pelną iš žemės per visus 12 mėnesių. Oras išrodo sveikas ir malonus. Yra taipgi ir gana patogus, nes tik viena angl. mylia nuo miesto ir nuo geležinkelio. Turėdamas patyrimą Massachusetts farmose, galiu pasakyti, kad čia mums geriausia patinka ir todėl manau traukti čionai savo gimines ir pažįstamus.

Abelnai, visiems lietuviams, kurie turėtų norą ūkininkauti, vėlyčiau, kad nepirktų miškų. Geriausias padarys, apsigyvendami ant išdirbtų farmų.

A. Zemaitis.

IS WATERBURY, CONN.

Is raporto išdavimo. Lapkričio 1 d. buvo SLA. 11 k. susirinkimas, kuriame pareikalauta iš pp. Povilaikos ir Zemantausko, kuopos delegatų visuotiname seime Brooklyne, kad jiedu išduotų raportą. Zemantauskas perskaitė "Lietuvos" tūlipusią korespondenciją apie tai, kaip Cicero lietuvių priėmė raportą iš savo atstovo, kurisai, visu draugijai išrinktas ir visų draugijų lėšomis pasiūstas į visuotiną seimą, tenai išstikrų atstovavo ne tas visas draugijas, bet pildė tai, ko socialistiškųji masinerija reikalavo. Tačiau buvusieji susirinkimo socialistai pareikalavo, kad raportas būtų išduotas žodžiu, ne skaitymu. Tuomet Povilaika atskaitė ir pradėdą piešti seimą to-urėdinkui, p. C. Kaspučiui, kuris savo mandagumu man daug pagelbėjo ir, nors mažai teturėjęs pinigų, vienok šįdien esu ant puikių farmos.

Aš manau, kad mano patyrimas gali būti naudingas daugeliui lietuvių, kurie yra tokiam pat padėjime, kaip ir aš buvau, ir kurie mano apie ūkininkystę. Todėl galbūt jiems neprošalį sužinoti, kaip aš įsitaisiau.

vadovautų Amerikos lietuvių visuomenę." Toliau Bobinienė, užsiminusi apie Brooklyno seimą, šiaip papasakojo: "Sėdi,—sako,—šale manęs vienas vyrukas, visas "dortinas," suodinas, nagai ilgi, plaukai nekirpti, puikuotas, matyt nesveikas, nes stoja ir sėda, sukasi ir visas puses. Aš maniau, kad jis nori išeiti, bet nedrįsta manęs. Aš atsistoju ir klausiu—ar tamista nori išeiti? Tai galite. Jisai sako—ne. Tada aš klausiu—Is kur tamista atstovaujate? Sako—iš Bostono.—O kokią draugiją atstovaujate.—Socialistų.—O kokią tai kuopa, nes ir aš socialistė.—Aš, aš... Bagočiaus delegatas."

Bobinienės pasakojimas išaukė susirinkime didelį juoką. Musų gi socialistai sėdėjo tartum musų kande. Bobinienė gi labai gražiai nuporino.

IS AMSTERDAM, N. Y.

Prakalbos. Nesenai buvo prakalbos, kuriose dalyvavo atvykęs iš Brooklyno kun. Varnagiris ir taipogi p. J. Gabrys. Susirinkimą atidarė vietinis klebonas, kun. Zidanačia, trumpeje prakalbėjęje perstarydamas kalbėtojus. Kun. Varnagiris kalbėjo apie Lietuvą, jos bausį padėjimą, apie musų tėvėlių ir sesėlių vargą ir skurdą dabar ir apie tai, kaip vokiečiai elgėsi Lietuvoje. Ponas Gabrys kalbėjo apie New Yorko seimą ir apie autonomijos gavimą Lietuvai. Paskui buvo rinktos aukos nukentėjusiems nuo karės. Nežiūrint sunkaus laiko, aukų sudėta \$62.06. Kiekvienas davė, kiek išgalėjo. Žmonių buvo susirinkę apie 600. Lietuvos Sumos.

IS SEATTLE, WASH.

Pajieško užmušto giminių. Kelios nedėlios tam atgalios tapo šimkus. Atsitikimas buvo toks: Simkus apie pietų laiką parėjo namo iš darbo ir, radęs duris uždaras iš vidurio ir manydamas, jog vidury randasi vagis, pradėjo smarkiai baldyti į duris ir spirti kojomis. Mat, visi tų namų gyventojai dirbdavo visą dieną, jis saviškių vidury nesitirkė. Namų gi gaspadinė tą rytą, budama prie darbo, susirgo ir buvo sugrįžusi namo prieš šimkų. Buvo ji prigulusi ir užmigusi; kada išgirdo baladojimą, pašokus iš lovos, užklaušė, kas baladoja, bet, vieton atsakymo, Simkus pradėjo kojomis spardyti duris ir angliškai rėkti: "Oper the door." Tuomet gaspadinė užgąsdino lietuvių kalboje (angliškai nemokėjo), jogei

šaus, jeigu jis neatsitrauks nuo durų. Galop šovė į duris, idant išgąsdinti, bet kulką, perejęs per lūris, pataikė Simkui į galvą ir ant vietos užmušė. Gaspadinė mislino, jogei tai buvo koks latras, norintis įsilaužti į vidurį. Simkaus ji nesitikėjo ir jo balso nepažino, nes jį jos lietuviškus klausimus jis atsakė angliškai. Matomai, vienas kitą palaikė už vagi.

Simkus čion gyvena jau apie tris metus, bet su nieku daug neužsidedavo; tat čia apie jį mažai kas ką žino, ir jeigu nebūtų buvusi at-rasta po bankinė knygute, tai nei jo įpravardeš niekas nebūtų žinojęs. Jį čia kai-kurie pažinojo po vardu "William." kiti vadindavo "Joe." Darbavietėje gi buvo pasidavęs "Joe Zinkus." Kalbama, buk jis turis kokį ten giminių New Yorke, bet pavardės niekas nežino. Jeigu kas apie jį, arba apie jo gimines žino, tai praneškite Kazui Kraučuniui, 403 Lyon Building, Seattle, Wash., kad galima būtų atiduoti jo turtas įpėdinams.

K. Kraučunas.

POVANDENINĖ VALTIS KAIP KARĖS IRANKIS.

Dabartinėji karė, apart kitų dalykų, iškėlė eikštėn klausimų, su kuriais visos ankstyvesnės karės nesusidūrė. Tai orlaivis ir povandeninė valtis, kaip karės įrankiai. Vienas ir kitas iš šių dviejų naujų veiksnių jau pasirodė ant tiek svarbų, kad senieji karės vedimo būdai daugeliu atžvilgių turi būti metami lauk ir pakeičiami naujais.

Orlaivis, bent kaip jisai iki šiolei pasirodė, yra tiesiog neapkreinuojamu įrankiu žvalgininkystės, prieš pozicijų sužinojimo, reikaluose. Povandeninė valtis pasirodė ant tiek pavojinga didiems apšarvuotiems karės laivams, kad keliama klausimas apie visą didžiųjų šarvuotųjų nenaujingumą. Anglas Sir Percy Scott, žinomas expertas karės laivininkystės reikaluose, taip ir apskelbė, kad povandeninė valtis reikianti pabaigą didiems karės laivams ir tolimesnį drednautų statymą—tai tik "tikras viešų pinigų eikvojimas." Kiti tos pačios nuomonės šalininkai skelbia, kad sekančios karės visiskai nematysiančios dabartinių milžinių drednautų. Jurių karė pavirsianti į povandeninę karę; žmonės kariausia jurių gelmėse, ne lyginant žuvį.

Idomu todėl tas faktas, kad pasirodžius Fultonio povandeninio laivo sumanymui, dabar kariaujančiųjų valstijų viešoji opinija pasirodė griežtai priešinga tam sumanymui, ir tiesiog pasmerkė jį ir patį Fultoną išvadino didžiuliu niekiu. Fultonio laikų europiečiams pasirodė pavandeninio laivo vartojimas išrodė pažeminimu. Kai kurie francūzių admiralai taip ir apskelbė, kad jie nori kariuoti "kaip džintelmonai, bet nebūti paskandintais tartum žiurkės." Anglų gi admiralija oficialiai apskelbė, kad povandeninis laivas "nėra jokiu ginklu angliui."

Ypač Anglija, visuomet turėjusi geriausį laivyną pasaulyje, iš pradžių baisiai nekenė povandeninio laivo sumanymo, nes matė jame pavojų savo laivynui.

Tat viešoji opinija iškalno išsidirbo priešingą povandeninėms valtimis.

Tačiau, nežiūrint Anglijos nuomonės, kitos valstijos greitai supratė povandeninės valties svarbą ir pasiskubino ją sunaudoti savo kariškoms įėjoms sustiprinti. Tarp tokių buvo ir Suvienytos Valstijos. Anglų karės laivyno valdyba būcion nušautas lietuvis Augustinas Šimkus. Atsitikimas buvo toks: Simkus apie pietų laiką parėjo namo iš darbo ir, radęs duris uždaras iš vidurio ir manydamas, jog vidury randasi vagis, pradėjo smarkiai baldyti į duris ir spirti kojomis. Mat, visi tų namų gyventojai dirbdavo visą dieną, jis saviškių vidury nesitirkė. Namų gi gaspadinė tą rytą, budama prie darbo, susirgo ir buvo sugrįžusi namo prieš šimkų. Buvo ji prigulusi ir užmigusi; kada išgirdo baladojimą, pašokus iš lovos, užklaušė, kas baladoja, bet, vieton atsakymo, Simkus pradėjo kojomis spardyti duris ir angliškai rėkti: "Oper the door." Tuomet gaspadinė užgąsdino lietuvių kalboje (angliškai nemokėjo), jogei

rašo "The American Review of Reviews," jurių paviršiuje išspaudžia 940 tonų vandens. Panarinta valtis išspaudžia 1200 tonų. Jos greičumas yra nuo 12 iki 20 mazgų (beveik angl. myl.) į valandą. Šale bevielio telegrafo, tos valtis turi dvi kanuoles ir apie 6 dūdas torpedens leisti. Jeigu tikėti minėtamjam laikraščiui, tai Anglija turinti apie 100 povandeninių valčių; Vokietijai gi—tik 39. "The Review of Reviews" šiaip apipiešia povandeninę valti (liuosa versta):

"Priešingai tam, kas rodosi abelna nuomone, normalis povandeninės valties stovis yra ne gelmėje, bet ant vandens paviršiaus. Kuomet valtis patėmija priešą, tai ji išpučia reikalingąjį skaitlių oro rezervuarų ir nusileidžia žemyn. Kuomet valties dūdas stovi lygiai su jurių paviršium, bokštas, esantis daug-maž prie laivo vidurio, yra vartojamas prieš tēmijimui. Prisiartinusi prie priešo, valtis nusileidžia, kol nėra visiškai paskendus, ir tuomet periskopas yra vartojamas tēmijimui.

"Nedidelis valties greičumas,—retai viršijantis 15 mylių į valandą,—ir sunkumas pataikinti torpedą į greitai einantį karės laivą, ypatingai išstolo, yra neparankumai, su kuriais povandeninė valtis kariauja. Taipogi, jinau turi nebūti pagauta laike nardinimosi, kam reikalinga kelių minučių, laike kurių jai neparanku stoti kovon. Jinau taipogi turi sergėti orinių žvalgų (orlaivių), kurie gali susekti ją net esant po vandeniu ir pranešti apie jos judėjimus greitiems naikintojams (destroyers). "Tamsa ir banguojančios jūrės sumazina povandeninės valties veiklumą. Šios valties naktį yra tikrai "aklos," ir blogas oras taipogi yra kėblus tēmijimams daryti. Povandeninio laivo tikslu nėra atskiras daryti ilgas keliones atdarose jūrose, bet greičiaus lydėti karės laivų eskadras. Suvienytų Valstijų Karė Laivyno Departamento Sekretorius Daniels praeitą mėnesį pasakė, kad paskui kiekvieną tolimę povandeninės valties kelionę seka ilga pataisymo išlaidų atskaita. Povandeninės valties mechanizmas yra lėpus kaip laikrodžio viduriai, ir kelionės neramiosis jūrems verčia valdžią daryti dideles išlaidas, kad sutaisius valtis, kuomet jos sugrįžta į portą."

Prie povandeninės valties neparankumų reikia pridėti dar ir oro sunkumą ir reikalingumą dažnai (apie kas 24 valandas) išplaukti dēlei to paviršium. "Review of Reviews" pastebi, kad žinomas išradėjas Thomas Edison yra pagaminęs elektriską bateriją, kurios pagalba galima busi ištraukti orą iš jurių vandens ir kad tokiu būdu valtis galėsianti pasiikiti gelmėje neapbruotam laikui.

Šisai pagerinimas ir kiti, kurie bus išgalvoti, be abejonės daug prisidės prie valties tobulumo.

Dabar einantis ginčas apie tai, ar drednautas ar povandeninė valtis bus jurių valdove ateityje, dar nėra užbaigtas. Tikiai pati ateitis nuspręs, kuriai pusei bus lemta lošti nusprendžianąją reikšnę karėse. Tuom tarpu gi mažutė povandeninė valtis pasirodė stipriu konkurentu milžiniškam drednautui.

Apie didžias 16-colines vokiečių kanuoles, kurios esą vienu šūviu sugriaua fortus, dabar eina ginčas. Keturiuos pavinėtas atgal "Lietuvoje" buvo saminėta, kad vienas įžymiausių amerikoniškų žurnalų, Scientific American, laikosi nuomonės, buk 16-colines kanuolės, vartojamos karės lauke ir perkraustomos iš vietos į vietą, esąs negalimas dalykas. Buvo trumpai pakartoti ir argumentai, kuriais Scientific American parėmė savo nuomonę.

Dabar pasirodo, kad tos baisios kanuolės nesantios visai nei paskutiniųjų laiko išradimų, kaip buvo visai manyta. Jeigu tikėti pranešimams, tai ty kanuolių aprašymas tilpęs vokiečių laikraštyje, Prometheus, dar 1893 metuose, tai yra 21 metas atgal. Straiptinyje tuomet būvė nurodyta kanuolės sūnuokas ir šūvio greitumas bei veikmė. Šisai straipsnis savo laiku atkreipė ir save didelę atydą Vokietijoje ir buvęs gyvai aptartas tais pačiais metais moksluose žurnaluose.

DIDESĖS VOKIEČIŲ KANUOLĖS ISRASTA 21 METAS ATGAL.

NUO REDAKCIJOS

Viel laikraščiu stundami rankraš-
tai turi būti pažymėti autoriaus pa-
rašu ir adresu. Pasirašantieji pseu-
donimais turi paduoti, Redakcijos ži-
niat, ir savo tikrąjį vardą.

Redakcija pasilekia sau teisę atsim-
tiams jai rankraščius trumpinti ir
taisyti.

Netinkamas laikraščiu rankraščius
Redakcija, pareikalavusi, grąžina au-
torui atgal jo lėšomis.

Reikia visada rašyti plunksna ir tik
ant vienos popiero pusės, paliekant
placius tarpus tarp eilučių.

Apžvalga.

Kur dėti auksą nukentėjusiems
Lietuviai? Kaip matyti iš dange-
lio ateinančių laišku, klausimas,
kur siųsti auksą nukentėjusiems
nuo karės Lietuvoje, stovi tokiose
vėžėse, kad daugelis tikrai norin-
čių paremti savo skatiku nežino,
kaip tai padaryti. Sirovės susikir-
to tarp savęs, ir, kaip laikraščiuose
jau buvo pastebėta, iš to kencia
tiksliai Lietuvos šelpimo reikalas.

Selpimo darbą dešinėje sirovė
jau veikiai varo. Tautininkai ir
socialistai norėjo susidėti kruvon,
bet iš to, kaip dabar matyti, nieko
neiseina. Tautininkai mato socia-
listuose norą užgriebti šelpimo rei-
kalo vadeles išimtinai į savo ran-
kas ir visą reikalą sunaudoti tiksliai
savo partijinei įtekmei padidinti.
Socialistai gi kratosi nuo to apkal-
tinimo ir kaltina tautininkus. Iš-
kilo vaidai, kurie patį šelpimo dar-
bą nustumė visaiškai į šalį.

Dabar svarbiausia yra tai, kad
aukų butų surinkta kuodisėnis
skaitis. Kaip iš visa ko matyti,
tautininkai yra nepatenkinti socia-
listų pasielgimu. Kompromisas,
kurį abi sirovės buvo padariusios
seime, išrinkdamos du išdinkius,
neatsėdė pageidaujamo rezultato.
Tautininkai mato, kad beveik vien
iš socialistų susidedas komitetas,
kaip ir socialistiškoji spauda, tau-
tininkų išdinkia nori nustumti
antron vieton, arba ir visai praša-
linti nuo aktyvio išdinkinavimo.
Tame tautininkai mato kompromi-
so lauzmą iš socialistų pusės, kad-
dangi abu išdinkius, sulgys susi-
taikimo dvasios, privalo būti ly-
gūs.

Iš visa ko matyti, kad kokia nors
kito kompromiso negalima pada-
ryti. Su bendro veikimo idėja tu-
rime atsivėikinti, nors tas mums
ir labai skaudu būtų. Vardan
aukų rinkimo pasekmingumo, var-
dan sunaikintos Lietuvos gelbėji-
mo reikalinga visems veikti at-
skirai. Tuomet išnyks tie ginčai,
kurie neleidžia dabar imtis už tie-
sioginio tikslo—aukų rinkimo. Lai
socialistai renka sau auksą, tauti-
ninkai lai vėl sau renka. Tegul
ginčų, barnių, įtarimų ir kaltini-
my vietą užima taip labai reika-
lingasai aukų rinkimas. Socialistai
tai nori, kad surinktos aukos būtų
pasistovės per komiteto sekretorių
jų išdinkimui. Gerai. Tegul jie
renka ir siunčia jas tenai. Iš ki-
tos g pusės, lai tautininkai renka
tarp savų žmonių ir siunčia tautiš-
kųjų laikraščių redakcijoms arba
T. Paukščiai. Tautininkai turi
savą komitetą, išrinktą poscimi-
nuose posėdžiuose. Nutarimuose
buvo palikta rezervacija, kad jeigu
tautininkai matytų, jogei reikals
rinkimo aukų nukentėjusiems city
ne tomis vėžėmis, kuriomis įsiai,
sulgys tautininkų nuomonės, priva-
lėtų eiti, lai Tautiškosios Partijos
išrinktam komitetui yra leista
tvarkyti dalyką. Dabar, kaip sykis,
yra tasai momentas, kuomet toji
rezervacija privalo būti sunaudota.
Lai komitetas ima aukų rinkimo
sutvarkymą tarp tautiškosios sri-
vės savo rankosna.

Rasti, pasibaigs tuomet ginčai, ir
bus stovėsi už pozityvio darbo.
Lai visos trys sirovės veikia kiek-
viena savo tarpe. Sulgys surink-
tųjų aukų, galima bus spręsti, kam
daugiausia rūpėjo Lietuvos susėlpi-
mas. Darbu, faktais, o ne tuš-
čiais ginčiais ir barniais bus pri-
rodyta, kokia sirovė yra įtekmin-
giausia, skaitlingiausia ir tvirtia-
usia Amerikos lietuvių visuomenėje.
Tegul visos trys sirovės veikia at-
skirai, tegul lenktyniuojasi aukų
rinkime.

Jeigu mes, Amerikos lietuviai,
norime suėiti sutartin ir veikti
bendrui, lai tą galime padaryti,
sutvėrę Tautos Tarybą, kurioje vi-
šios sirovės būtų teisingai atstovu-
jamos, kurioje vienai kuriai sri-
vei nebūtų galima savo atstovų
skaitlingumui nuslopinti kurios ki-
tos sirovės ar sriovį.

Geriau dirbti atskirai negu bar-
tis ir peštis išvien. Tat, griečki-

mės už darbo. Peratskyrą gi
veikimą susijungkime kruvon Tau-
tos Taryboje. Tautos Taryba yra
paskutinė instancija, kur dar ga-
lima būtų susivienyti. Tat tie,
kurie rūpi Amerikos lietuvių su-
vienijimas, kurie ne žodžių, bet
darbu nori tą sumanymą paremti,
tegut tie visi apsvarto šį sumany-
mą!

Bet dabar, šioje valandoje, ku-
met pašelpa Lietuvai taip reika-
linga ir kuomet galima tikėtis tie-
siogiųjų kreipimūsi į mus, Ame-
rikos lietuvių,—šioje valandoje
visi suburskime savo tarpe rinkti
auksą. Gana ginčų ir barnių!
Prie darbo!

Remkime ir mės. „Liet. Žinių“
No. 165 rašoma:

„Karės rykštė kluodė ir musų
kraštą. Turtingoji Lietuvos dalis
—Suvalkų gubernija, vėro karės
lauku, ir jos gyventojai, dar keli
mėnesiai atgal pasiturį ir ramūs
darbininkai—dabar elgėtos. Prie-
šininko žiauri kariūnė varu čmė
maista, gyvulius ir dargi žmones.
Visiems lietuviams sunku pergy-
venti visas žinias apie musiškių ne-
laimes, graudu klausytis pabėgėlių
graudžių pasakojimų.

„Tiesa, rusų kariūnė, jau per-
galėjo priešininkus ir stumia juos
iš musų krašto, bet žmonių vargas
liko ir dar aiškiau prieš mus at-
sistojo.

„Ar galima nors valandėlę laukti
ir neskubėti nukentėjusiems su pa-
gelba? Esame tikri, musų visuo-
menė ims dalytis visu savo išteki-
liu su savo nukentėjusiais broliais.
Tačiau iškart mės vieni patįs
nepajėgsime patį darbą padaryti,
kad jo vaisiai būtų lygus tam kru-
vinam reikalui.

„Tuo pačiu metu turėsimės šauk-
ties ir svetimtųjų pagelbos. Vi-
sio Rusijoje gyvenančios tautos,
katriai ir sutartinai nešančios ka-
rės sunkenybes, ateis mums pagel-
bon ir paduos ranką, kad pakėlus
mus iš sunkaus vargų kalno.

„Kaip į draugus, ne, sakysime,
kaip į brolius, kreipsimės į juos.
„Šiandien, kuomet mus spaudžia di-
desnelė nelaimė—tarsieme jiems—mes
laukiame jusų pasipirties, jusų už-
uojautis....

„Tik bendromis įiegomis stosime
priešai nelaimių, ir tuo keliu pa-
sieksime giedrojo rytojaus.“

Naujienos Lietuvos laikraštijoje.
Karei prasidėjus ir vokiečiams Di-
džiojon Lietuvon įsiveržus, kaip
buvo anksčiau jau minėta, lietu-
vių laikraštija žymiai sumažėjo.
Kaune ėjusieji lietuviški laikraš-
čiai paliovė ėje. Vilniuje buvo vo-
du laikraščiai. Išginus vokiečius
per rubežių, kaip matyt, pakrikęs
gyvenimas pradeda šiek-tiek tvar-
kytis; atsinaujina ir laikraščių lei-
dimas. „Lietuvos Žinios“, kurios
dėlei karės tulum laikui buvo palio-
vusios eiti, nuo rugsėjo 8 (21) d.
pradėjo vėl eiti.

„Liet. Žinių“ administracija pra-
neša, kad laikraštis laikinai busias
leidziamas po tris kartus į savi-
tę. Administracija savo pranešime
išreiškia viltį, kad „Liet. Žinios“
neužilgo galėsiančios eiti kasdien,
kaip ir prieš karę.

Iš perspaudintų „Lietuvos Ži-
niuose“ žinieliu iš „Vilties“ matyt,
kad „Viltis“ eina. Nežinia tik, ar
jinai leidziamas kasdien, kaip kad
ir pirmiau.

„Liet. Žinios“ praneša apie dve-
jas suaktuvėjas Lietuvos laikrašči-
joje. Šio mėnesio pabaigoje su-
kanka 5 metai, kaip eina „Rygos
Naujienos“. Šio laikraščio redak-
cija prašanti visų tų, kurie yra
kiek sandarbininkavę prie laikraš-
čio, prisijusti savo paveiklėlius su
kokiu nors užrašu ar straipsneliu
sukaktuvėms.

Antros sukaktuvės, tai 10 metų
nuo „Lietuvių Laikraščio“ išleidi-
mo. „Liet. Laik.“ pagyavęs su-
virš metus laiko, paliovė ėjes. Pa-
sirodė įsiai Petrograde (tuomet
Peterburge) tuojaus po spaudos
atgavimo ir buvo pirmutiniu lietu-
višku naujos gadynės laikraščiu.
Leistu Rusijos rubežiuose. Jojo re-
daktoriūm-leidėju buvo A. Smilga.

Liet. Dailės Dr-jos protestas.
Vokiečių pasielgimas Belgijoje ir
šiaurinėje Francuzijoje iššaukė pa-
sipiktinimo bangą, plačiai persi-
elėjusį per visą civilizotąjį pa-
saulį. Iš vienos pusės vokiečių pa-
sielgimas su ramiais gyventojais,
nekalčių žmonių plėšimas, išsirei-
škė milžiniškų kontribucijų užde-
jimu ant nekariautojų, kuriems ir
taifos visas turtas buvo jau sunai-

kintas; iš kitos pusės, senovės lie-
kanų, dailės padarinių, turinčių
didelę svarbą, ir istorinių miestų
griovimas ir naikinimas buvo to-
pasipiktinimo priežastimis. Toji
pasipiktinimo banga neaplenkė nei
lietuvių. Lietuvių Dailės Draugi-
ja pasiuntė dēlei Rheimso katedros
griovimo Francuzijos pasiuntiniui
sekančio turinio protestą:

„Žiauri karė, kasdien klodama
kruviname mušio lauke tukstantis
Francuzijos kunų, nepasigailėjo jai
dar vieno skaudaus smugio. Rheim-
so katedrą, skaisčiausiąjį francuzų
liverijos žiedą, nuožinoji prieš-
ininko ranka šiandien pavertė griu-
vėsių kruva.

„Lietuvių Dailės Draugija drau-
ge su visu pasauliu liudi dēl pra-
žuvusiojo kultūrinio žmonių tur-
to ir, keldama protestą prieš karės
įsėjimą, kartu siunčia savo užuo-
žininko žodį skaudžiai įžeistai Fran-
cuzų tautos sielai.“

I tai francuzų pasiuntinys at-
sakė:

„Didžiai sujudintas užuojauta,
kurį man išreiškė Lietuvių Dailės
Draugija. Dėkavoju jums už tiki-
rojo solidarumo jausmus, nuosa-
kiais išreiškėjais kurio jūs esate.“

Asakymas „Naujienoms“. Pra-
eitame numeryje mės buvome prašę
„Naujienų“, kad jos teiktųsi priro-
dyti tuos šmeiztus, kuriuose jos
įtaria „Lietuvą.“ „Naujienų“
113-tame numeryje suteikiama tie
„prirodymai.“ O jie susideda iš
mūsų, p. Baltinojaus bei Seimo
Delegato straipsnių, tilpusių „Liet.“
42-rame ir 43-čiame numeriuose.
Daugiau „prirodymų“ dar rasta ta-
me pačiame pračio numerio straip-
snyje, kuriame musų užklauskimas
tilpo. Šie „prirodymai“ susideda
iš sekančių tvirtinimų, kuriuos
„Liet.“ anot „Naujienų“ padariu-
si: 1) kad Seimas buvęs partysivis-
kas; 2) kad Seimui nerupėjęs Lie-
tuvos gelbėjimas; 3) kad socia-
listai darę konferencijas, ir 4) kad
Lietuvos Šelpimo Komitete esa
užsitikėjimo neverti žmonės.

Tiek tikrai rado „Naujienos“ ar-
gumentų savo tvirtinimui apie „Lie-
tuvos“ „šmeiztus.“

Paziūrėsimė, ko verti visi tie
argumentai. Kalbant apie p. Bal-
tinojaus straipsnį, reikėtų priminti
vieną „Naujienų“ polemikos ypa-
tybių, kurių pastaruoju laikui tasai
laikraštis ypatingai karštai griebi-
si, būtent: kiekviena išreikšta nuo-
monė, kuri nepatinka „Naujienų“
redaktoriui, smerkiamas šmeizto
vardu. Pastaruoju laikui „Naujie-
nos“ svaidsi „šmeiztais“, „begė-
diskais melais“ ir visas puses (ne-
kalbant apie „šeskus“ ir kitokius
titulus, kuriais jokis save gerbian-
tis laikraštis nesivadintų į atskitus
asmenis; tuos „perlus“ „Naujie-
nos“ labai lengva širdim vartoja).
Jeigu sekti „Naujienų“ pėdomis,
tai „šmeiztais“ ir „begėdiskais me-
lais“ galima būtų pavadinti visos
tos nuomonės ir visi tie tvirtini-
mai, kuriuos padaro tos pačios
„Naujienos“ ir su kuriais mės ne-
sutinkame. Kas gi iš to išeis?
Žmonės bus padalinti į dvi dalis:
1) tuos, kurie sutinka su musų
nuomonėmis, ir 2) į „šmeiztikus“.
Kur gi tolerancija.

Kur gi tolerancija?
Svetimų nuomonių pagerbimas?
Baltinojaus savo straipsnyje iš-
reiškė savo nuomonės apie įvairias
sirovės Amerikos lietuvių viešame
gyvenime. Ne jojo kaltė, jeigu ji-
sai jas mato taip, kad vidurinėji
sirovė yra naudingiausia ir reika-
lingiausia. Tai yra persitikrinimo
dalykas, o kito persitikrinimo iš-
reikšmą kvalifikuoti kaip „šmeiz-
tą“, musų nuomone, yra pasielgi-
mas, stovintis nelabai arti prie to,
kas vadinama etika. „Naujienos“
rašė apie Chicago seimą ir jo
įsteigtąjį Tautos Fondą. Su kai-
kuriais tų tvirtinimų mės sutin-
kame, su kai-kuriais gi ne; tačiau
tvirtinimų, su kuriais nesutinkame,
nepavadinome šmeiztais. Mės
rašė, kad laikraštis laikinai busias
leidziamas po tris kartus į savi-
tę, kad apšmeizti ir nužemi-
nus tą seimą. Mieruojant gi „Nau-
jienų“ mastu reikėtų sakyti, kad
„Naujienos“ šmeizė (ne šmeizė,
bet prie progos pasipravardziavo
„federėšiais“, ot, lygiai kaip Lie-
tuvosje perpykęs piemenukas kar-
tais padaro). Vieton vadinus p.
Baltinojaus straipsnį šmeizimu, ge-
liaus būtų pasistengus pertikrinti
patį autorių jojo nuomonių klai-
dingumė.

Kaslink Seimo Delegato, tai,
prijausdamas, kad „Naujienos“ bu-
tinai pasigriebs už jojo, mės pra-
teime numeryje jau rašėme. Gai-

la, kad „Naujienos“ neišskaitė, kas
buvo musų straipsnio pabaigoje
parašyta. Taisai vėl pakartojamė:
suteikdami vietas p. Seimų Dele-
gatai, mės drauge su tuom išisai
patalpinome ir įspiesingos nuomonės
raštelį. Nebuvę patįs tenai, mės
nepritariame nei vienai, nei antrai
pusėi. „Naujienos“, rodos, turėjo
tai pastebėti, jeigu nori savo skai-
tytojus teisingai informuoti apie
„Lietuvą.“

Toliaus, musų tvirtinimų apie
seimo partysiviskumą mės ir dabar
palaikome ir nemanome, kad įsiai
butų šmeiztu. Nekartosime išnau-
jų tų argumentų, kurie „Lietuvą-
je“ jau buvo išdėstyti. Pračiuose
„Lietuvos“ numeriuose „Naujienų“
redakcija ir skaitytojas gali visa
ką rasti. Socialistams rupėjo ne
tiek beparyviskas seimas ir
Lietuvos gelbėjimas, kiek seimo
sumanodujimas su sirovės įtekmei
Amerikos lietuvių visuomenėje su-
stiprinti. Viename vėlesnių savo
numerių „Naujienos“ gėrisi Vil-
niaus lietuvių komitetu, kuriame
adv. A. Bulota ir kun. Bakšys iš-
vien veikia sušelpimui nukentėj-
sių nuo karės. Jeigu tasai bend-

ras veikimas ištikrųjų eina pasek-
mingai, lai galima juom tik pasi-
gėrėti ir imti už pavyzdį. Bet
„bendras“ veikimas pas mus išsi-
reiškia tame, kad seimo išrinktame
komitete matosi beveik išvien socia-
listai. Tai, tenai ir čia yra
skirtumas. Partysiviską seimo ko-
mitetą veikimą mės juo tolyn, juo
labyn matome. Kaip kompromi-
sas, išrinkta du išdinkius: socia-
listų Sidlauskas ir tautininkų Pauk-
štis. Tasai kompromisas, kaip da-
lar matyti, buvo tiksliai fikcija.
Socialistikoje spaudoje, drauge su
„Naujienomis“, jau varoma agitaci-
ja, kad Paukštį atstumas visai į
šalį ir palikus, na, „pagarbos“ iš-
dinkimui, lai yra šiandinė figura
(Dundulio laiškas ir pačių „Nau-
jienų“ straipsnis apie išdinkius).
Sekretoriaus veikimas iki šiolei ap-
sireiškė vien socialistikoje spa-
sudeiktė. Tai yra „beparyviska“.

Kaslink neva musų tvirtinimų
apie „socialistų konspiraciją“ ir
užsitikėjimą komiteto nariams,
„Naujienos“ aiškiai neteisingai kal-
ba. Tegul dar kartą perskaity-
praeito „Lietuvos“ numerio straip-
snių.

Iš Lietuvos.

(Paimta iš „Liet. Žin.“).

SUVALKIJA PO KARĖS

AUDRAI.
Suvalkų lietuviams teko patirti
karštoji karės ugnis; ji tapo kurį
laiką didžiuoju karės lauku, kuris
traukėsi per visą guberniją ir to-
liau. Visų nuostolių greitomis
sunkiu patirti ir aprėpti, pažymime
tuom tarpu tik atskiras nukentė-
jusias vietas ir žmones.

Vilkaviškio apskr. Gėjų valsčiu-
je sudegė apie 18 ukinkų gyve-
nimai, nuo šovinių užsėdė. Pa-
čiame Vilkaviškio mieste vokiečių
sudeginta apskrėio valdyba ir su-
degė 2 namai. Sužeistas šrapneliu
į koją „Žagrės“ vedėjas Varan-
ka. Nuo Vilkaviškio į vakarus
daug sudeginta dvary, kaip antai:
Kaukalkalnio, Šiaudiniškiai, Vars-
nupiai ir tt.

Kalvarijoje sudegintas majorato
dvaras ir elektros malūnas, taip-pat
daugybė pašaro, kurį vokiečiai tarė
esant rusų kariūnėms. Miestui
uždėta buvo 10,000 rub. kontri-
bucijos, iš kurių 3,600 rub. iš-
mokėta, daugiau nebereikalavo.
Miesto triobos liko sveikos. Pas-
staviškių Gavėnų vokiečių kareivi-
ai netyčia nakties laikui uždegė
diskais melais“ ir visas puses (ne-
kalbant apie „šeskus“ ir kitokius
titulus, kuriais jokis save gerbian-
tis laikraštis nesivadintų į atskitus
asmenis; tuos „perlus“ „Naujie-
nos“ labai lengva širdim vartoja).
Jeigu sekti „Naujienų“ pėdomis,
tai „šmeiztais“ ir „begėdiskais me-
lais“ galima būtų pavadinti visos
tos nuomonės ir visi tie tvirtini-
mai, kuriuos padaro tos pačios
„Naujienos“ ir su kuriais mės ne-
sutinkame. Kas gi iš to išeis?
Žmonės bus padalinti į dvi dalis:
1) tuos, kurie sutinka su musų
nuomonėmis, ir 2) į „šmeiztikus“.
Kur gi tolerancija.

Suvalkuose buvo paskirtas jau
vokiečių gubernatorius ir komen-
dantas. Mieste užvesta buvo vo-
kiečių tvarka ir užginta rodyties
gatvės vėliau 8 val. vakaro. Kas-
dieną gyventojams įsakyta buvo
prirengti po 200 pusryčių ir 300
pietų. Buvo uždėta miestui kon-
tribucija, nors žmonės užsilakė ra-
imiai. Buvo surengta prie vokie-
čių gubernatoriaus deputacija, apie
kuria išpradžių kalbėta buvo, kad
tai žydų darbas, paskiau gi išsi-
aiškino, kad ją patįs vokiečiai su-
rengė, iš visų tautų surinkę žmo-
nių ir varu prispyrė eiti.

Alvito bažnyčia (Vilkaviškio
apskr.), atsiradusi tarp dviejų ug-
nių, tapo visiškai sugriauta. Jos
griuvėsiuose žuvo 8 žmonės ir ne-
maža sužeista. Mat, laike mušio
lauko buvo subėgę daug žmonių, kas
melstus, kas slėptų, o kas ir su
visa manta susinėšė.

Simne (Kalv. apskr.) taip-pat
nukentėjo bažnyčia ir išdegė dvi
gatvi.

IS MARIAMPOLES APIELIN- KĖS.

(Laiško ištrauka).

Pradedant nuo Alytaus matytis
jau mušio pasekmės: plentai ir
paplentės laisvai išklampota, laukai
ir plentas išarti granatų, tolydžio
lavonai arklų, visur tuščios triob-
bos ir be jokios tvarkos. Simno
tik viena pusė nukentėjus, bažny-
čia pusėtinai apkalta. Mariampolė
nėdaug nukentėjus. Trakiškių
triobos stovi lyg ant kalnelio ir
kaip syk atsitiko tarpe musiškių ir
vokiečių: sienos ir stogai tik vie-
nų skylių.

Kuomet prasidėjo armotų šau-
dymas, namiškiei visi subėgo į ka-
marą muriniuose tvartuose. Po
valandėlės viena šrapnelė pataikė į
stogą, trūkdamas, nukirto porą spa-
nų, nugriovė pusę stogo, sudaužė
žytą lubą ir galas šrapnelės istri-

go į lubas kameros, kur buvo pa-
sislėpę; kilo panika ir visi išbėgo
aplinkui granatoms betruksant į
sode iškastą duobę. Musų triobose
truko apie 15 granatų ir reikia ste-
bėtis, kaip jų neužkurė.

Užplaukus vokiečiams, musų tē-
sunkiu gyveno jų vienu tarpu 300,
o vėliau 120 ir visus reikėjo mai-
tinti. Apie 40 markių užmokėjo,
už kitą gi paliko korties! El-
gėsi nebologausiai. Kareivių buvo
daug lietuvių. Už Sasnavos linkui
Budkos buvo tiksliai žvalgai, bet
tieji dar daugiau blėdies negu tik-
degė 2 namai. Sužeistas šrapneliu
į koją „Žagrės“ vedėjas Varan-
ka. Nuo Vilkaviškio į vakarus
daug sudeginta dvary, kaip antai:
Kaukalkalnio, Šiaudiniškiai, Vars-
nupiai ir tt.

DRUSKININKAI (Gard gub.).
Apie 5 dienas mušė čia rusų ka-
riūnėnės su vokiečiais, kurie norė-
jo toje vietoje persikelti šiaup Ne-
muno. Tukstantis jų buvo pa-
skandinta Nemune, ir jo vanduo
pasruvęs buvo žmonių krauju.
Nukentėjo nuo kulų ir miestas,
ypač kurorto triobėsiai. Sudegė
žydų sinagoga. Bažnyčion paleista
buve ligi 30 šuvių. Sandomi buvo
net kapai ant kalnelio, kuriuos
vokiečiai tarė esant tvirtove. Už-
mušta keletas žmonių ir šiaip gy-
ventojų.

Ties Mėrečium buvo persikėlę
600 vokiečių, bet rusų artilerijai
apšaudžius beliko 50 žmonių, ku-
rie, nenorėdami nelaisvės pasiduoti,
puolė Nemanan ir ten prigėrė.
Nakties laikui taip-pat buvo mē-
pietų. Buvo uždėta miestui kon-
tribucija, nors žmonės užsilakė ra-
imiai. Buvo surengta prie vokie-
čių gubernatoriaus deputacija, apie
kuria išpradžių kalbėta buvo, kad
tai žydų darbas, paskiau gi išsi-
aiškino, kad ją patįs vokiečiai su-
rengė, iš visų tautų surinkę žmo-
nių ir varu prispyrė eiti.

IS TAURAGĖS PADANGĖS.

Tauragės kiek liuosiai atsivė-
pė, išvarius iš čia vokiečių kariū-
nė. Savo kelių savačių buvimu
jį nemazai išvargino apeliokės
žmonės. Didelių baisyimų kentėti
neprisėjo, bet gi nuostolių buvo,
nėpač tiems, kurie savo namus pa-
lino buvo subėgę daug žmonių, kas
melstus, kas slėptų, o kas ir su
visa manta susinėšė.

Kemėsius ir tardytojas Šulcas.
Miestui uždėta buvo kontribucija
5 tuks. markių neva už kokias tai
proklamācijas. Žemiečių viršini-
ko Šulco dvaras sudeginta, kam
jis, vokiečių liepiamas, nepasilikio ir
iš jų išspruko. Visai plikai iš-
šluotas tapo kumigaiškio Vasilė-
kovo majoratas. Societiai daug
mažiau nukentėjo. Vokiečiai Tau-
ragėje jau tiek buvo įsitaisę, kad
ėmė leisti net laikraštį „Karės
Žinias“ vokiečių ir rusų kalba.
Be to buvo įsakyta valstiečiams,
kad taisyty muges (turgus). Ap-
sipratę žmonės ėmė vėži produk-
tus, už kuriuos mokama buvo pi-
nigais. Vokiečių žvalgai siekdavo
kartais ligi Skaudvylių. Sf.

VILNIUS.

Saulės mokytojų prirengia-
mieji kursai gavo leidimą persikelti
Vilniun, kur jau pasamdytas butas
ir kursininkėms bendrabutis. Mo-
kėstis už mokslią palieką tas-pat-
I kurse—40 rubl., II ir III—60

rubl. per metus. „Saulės“ valdyba
rupinantis pargabenti mokinių ru-
bus ir knygas, palikusias Kaune.
Patįs gi „Saulės“ namai paversti
lazaretu. Kursų užveždėtojo J.
Vokietaičio adresas: Vilnius, Aus-
ros Vartų gatvė 29, b. 17.

ŠIAULIAI.

Čia pradėjo veikti visos įstai-
gos, išskyrus kolei kas valdžios
pinigyno ir bankų. Gimnazijos tuo
tarpu dar uždarytos; jų kanceleri-
jos Vitebske. Miesto galva pa-
siuntė prašymą, kad būtų atidary-
tos ir gimnazijos. Miesto prade-
damojoje augštesnėje mokykloje
mokslas jau eina. Sustoje kurį
laiką valščiaus teismai pradėjo
nagrinėti bylas jau rugsėjo mėnesį.
Žemiečių viršininkų suvažiavimas
(sjezas), negalėdamas suskubti
išsiuntinėti pašaukimų, šį mėnesį
(spalių) būtų nebegrinęs. Sf.

JUŽINTAI. Rinktinių sueiga
rugsėjo 7 d. nutarė rinkti auksą
Raudonajam Kryžiui. Surinkta
143 rubl. pinigais ir daug skėpetų
suzestųjų žaizdoms raišioti.

MARIAMPOLE. Vokiečiams

atsitraukus, ėmė grįžti atgal į mies-
tą išbėgusieji žmonės. Miestas pa-
sirodė išlikęs visai sveikas. Pa-
leista buvo pačiam miestam tik 4
granatos, bet jos niekam blėdies
nepadarė.

Nukentėjo daugiau kai-kuriuos
sankrovos, kaip antai „Žagrės“,
Penčylas, Lazdauskio ir Kriaučiu-
no; jas vokiečiai išdraskė, išnai-
kino. Kai-kur, sako, palikę kvitais
už paimtus daiktus.

Penčylą vokiečiai buvo suėmę,
nes kasžin-kas užrodė jų buvus
miesto galva. Nuo savęs vokie-
čiai miesto galva paskyrė Gerse-
novičių, o kasininku Bartlingą, ku-
riuos rusų kariūnėnės paskui su-
ėmė.

Vokiečių buvę išlupinti skelbimai
penkiomis kalbomis: lietuvių, vo-
kiečių, rusų, lenkų ir žydų. Lie-
tuvaiams ir rusams patariama buvo
užsilakyti ramiai, lenkams žada-
ma buvo savavaldybė, o žydams—
teisių išplatinimas.

Žemias talpiname straipsnį „N. V.“ korespondento, kaip jį paduoda „Rygos Garsas“ savo 80-me num., išėjusiam spalio 21-ą dieną.

Suvalkų Geležinkelis Išardytas.
Nuvaziuoti į Suvalkus dabar galima tik arkliais arba automobiliu. Geležinkelis vokiečių išardytas ir mūsų dabar sutaisomas. Ant linijos Gardinas-Suvalkai traukiniai eina tik lig Augustavo, toliaus važiavimas pertrauktas, nes vokiečiai išsprogino geležinkelio tiltą per Budos ežerėlį netoli Augustavo. Prie laikino tilto padirbimo mūsų saprai stojo darban antrą dieną po vokiečių išvairymui ir dabar, rodos, bene užbaigė.

Antroji geležinkelio linija į Suvalkus iš Varėnos per Alytų taipgi sunaikinta. Traukiniai vaikštinėja tik lig Šeštakavo stoties (už Simno). Toliaus ant 47 verstų nuo Simno lig Suvalkų visas geležinkelis išgrautas. Išsproginta vandens stotis, bėgių mezalai ir t.t. Ant dešimties verstų ploto vokiečiai nuėmė bėgius su špalomis ir išsivežė Prūsijon. Kad ne pasilikę pilimai ir telegrafo stulpai su perkirptomis vielomis—nebebutų galima pažinti geležinkelio. Už Šeštakavo vokiečiai užsprogino du tiltus po 10 sieksnių. Prie jų atnaujinimo dirba mūsų saprai ir geležinkelio batalijonas.

Prikasta Vilko Duobių.

Visur aplink—ženklai kruvino mušio. Laukai išrausti giliai lig žmogaus ugio kasimais. Apibūti kelti mazi baseliai, apipinti dygliuota viela. Nekuriuos vietose ant kelio iškasta gilios duobės, labai gerai paslėptos ir paskirtos rusams. Ant dugno tų vilko duobių įkalta mediniai kuolai ir plieniniai durtuvai.

Ant lauko matyt žymės artillerijos kulkų—gilios ir apvalios duobės lig 2 aršinių pločio. Čia pat šrapnelių skeveldros, cilindrai, arklų grobai, šmotai kraujuotų drabužių, patrontasės, mėlynai-pilki ploščiai vokiečių kareivių, dyki konjaki ir alaus buteliai. Matyt, vokiečių kareiviai prieš mūsų stiprines alkoholiu. Čia daugybė butelių, o čia greta broliški kapai...

Ludnas Reginys.

Pakelyj nemažai sudegintų namų ir išgrobų sodybų. Nuo čilų kaimų pasilikę tik juodi kamina. Užsilikusiose dvarponių namuose nieko sveiko. Iš padusų ir patalų išleista pukai, virdulys ant grindų koja supliuškinas. Spintos, komodų šulės išlaužytos durtuvais ir išstūstos. Ko negalima buvo paminti—sudeginta.

Iškirsta ir išdeginta čielis misko sklypai—vokiečiai mat išlygino sau apšaudymo plotą. Iš kaimiečių darų iškasta bulvės, morkos, ridikai ir kiti vaisiai.

Vietos gyventojai, daugiausia lietuviai ir baltgudžiai, vokiečių išgąsdinti ir įbauginti, pasitiko mūsų kareivius džiaugdamiesi kaip išgelbėtojus. Vokiečiai Suvalkų gubernijoje paliko apie save ilgą atmintį ir vietos gyventojai ne taip greitai atsigauna.

Suvalkuose.

Gatvės blogos ir nešvarios. Pakrypę nameliai mažais langeliais. Bet miesto vidury geriau įtaisyti ir švarūs. Miestas lyg išmirus. Langai uždaryti langėnėmis. Ant gatvių pasitaiko tik kareiviai, miestargiai ir rakinai. Vidury miesto atidaryta jau nekurie magaziniai. Išlo griaudžia kanonada—kruvinas mušis eina už 12 verstų (nuo Suvalkų lig rubežias apie 20 verstų), o čia iš lango girdėtis fortepijono balsai, prasideda naujas gyvenimas.

Vokiečiai Suvalkus užėmė rugsėjo 30 d. 3 val. po pietų. Rusų kariuomenė miestą aplėdo prieš pat prūsų atėjimą. Paskutiniai iš miesto išėjo atsisaugydami poliemeisteris su sargybiniais ir kazokai.

Turėjo Šerti Vokiečius.

Vokiečiai buvo paskyri savo kariskąjį gubernatorių, kuris apsigyveno gubernatoriaus namuose, o komendantas apsigyveno priešais jo „Grand Hotelio“ viešbutį. Mieste buvo užvesta vokiečių tvarka ir uždrausta išeiti ant gatvės po 8 val. vak. Kasdien miestiečiams buvo priskyta pagaminti 200 pusręžių arba 300 pietų. Firmiausia vokiškas

gubernatorius uždėjo kontribuciją, nors gyventojai elgėsi prideriančiai.

Deputacija pas gubernatorių atėjo ne iš savo valios, bet buvo kareivijos surinkta ir atvesta po prievarta ir grąšinimu. Toji deputacija susidėjo iš atstovų įvairių tautų. Žydas, kalbama, buvęs tik vienas. Deputacijai, išteikusiai savo iškilmę nuo gyventojų Prūsų valdžiai, gubernatorių pridėjo savo globą ir pagelbą.

Vokiečiai Atsivežė ir Moteris.
Apskeltą gubernatoriaus valgomųjų daiktų rekviziciją darė moteris, suvažiavę vežimais iš Prūsijos parubežio. Drauge su valgomaisiais daiktais buvo paimeami iš butų įvairūs daiktai: baldiniai, indai, ir taip toji „rekvizicija“ teisingiau užgrobis „svetimo turto, tęsėsi per 17 dienų vokiečių buvimo Suvalkuose. Kada sužinota apie vokiečių pasitraukimą iš Suvalkų gub., buvo paliepta prie rekvizicijos „maisto“ pritraukti ir vietos gyventojų. Prūsai suvarė iš viso mies. ir apiepinkę kaimų valstiečius ir paliepę grobti svetimą turtą, kuris buvo sukraunamas ant vežimų ir gabenamas „nach Vaterland“ (į tėvynę)...

Vokiečiai buvo sustatę surašą visų rusų valdžios tarnybos valdininkų, aficerių ir t.t. ir butuose tų asmenų buvo paliepta atlikti rekviziciją jų kilnojamo turto. Buvo taipgi užgrobias ir išvežamas turtas valdžios įstaigų. Visa tat matyt buvo konfiskuota savo išdo naudai, kadangi orie to buvo pritraukti taipgi landsturnistai ir turtas išgabėta valdiškais vežimais.

Kelis Sužadė.

Dviejų moterų vežimai, važiuoję pro šalį komendanto namų, buvo sulaukyti, nes vieton valgomųjų daiktų buvo sukrauta siuvamosios mašinos, kaldros, veidrodžiai ir kedės. Tasai turtas buvo sugrąžintas, bet paskui jam buvę pasiūta valdiškieji vežimai. Pakol vokiečiai buvo Suvalkuose, buvo keli atsitikimai sušaudymo vokiečių kareivių už grobimą, bet nubausta bene už tai, kad ėmė ne pagal „čino“.

Nuo grobio nepasilko ir aficerai, nes butai, kuriuose jie buvo apsigyvenę, jiems pasitraukus, rasta tušti.

Suvalkuose išgrautų namų beveik nėra. Išsproginta tik vandens stotis ir dvi elektros stotys įžengiant miestą, sudeginta tik nekurie biedniausieji namai.

Prieš vokiečių įžengimą į Suvalkus visi gyventojai rusai apėjo miesto, pasiliko tik lenkai lietuviai ir žydai. Ant jų vokiečiai neatkartojė Kališo baisenybių, gal dėl to, kad vokiečiai su kitataučiais laike karės, kaip pasergėta, elgiasi kitaip.

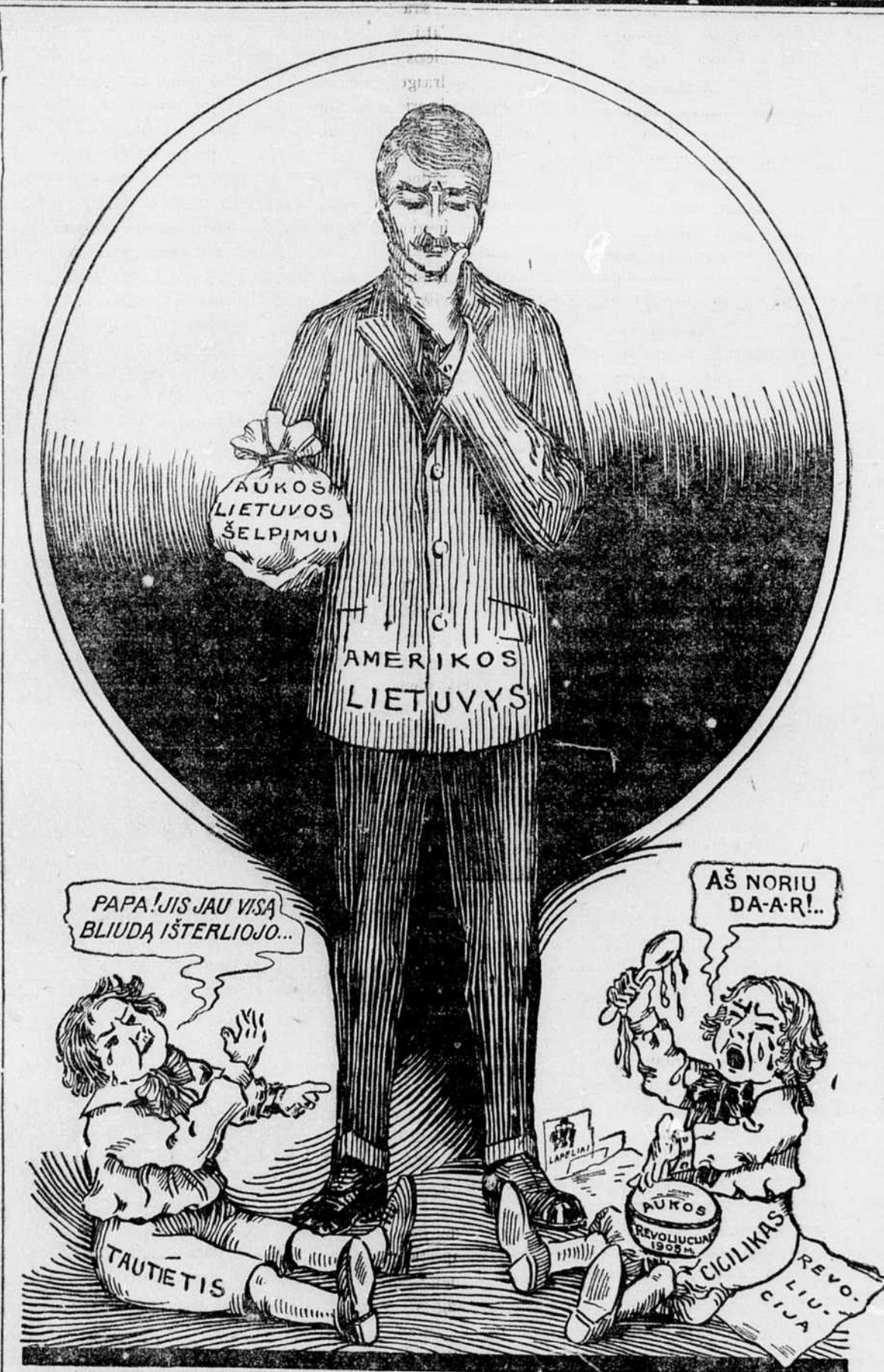
Mokėjo „juokingais“ Čekiais.

Iš tos priežasties, kada gubernatorių sužinojo, jog mieste nebeliko rusų, o vien tik lenkai, lietuviai ir žydai, jis paliepė už „iską mokėti. Bet tasai palieptas buvo pildomas tik pirmose dienose—vėliaus gi mokėta kiek patinka, o paskui mokėta „čekiais.“ Ant popiergalio buvo kas-žin kas užrašoma ir sakoma, kad bus užmokėta kare pasibaigus. Bet vargu ar rasis toki lengvatikiai, kurie kare pasibaigus pristatys tuos „vekselius“, ant kurių vokiečiai paprastai užrašydavo: „Prašau įkirsti 25 rykštes tam senam mulkiui.“

KARĖ IR SODIEČIAI.

Kam buvo žinomi valstybių santykiai prieš karę, tam kruvinas jų susirėmimas, nebuvo labai netikėtas. Tačiau negalima to pasakyti apie mūsų sodiečius. Nei Vokietijos karininkų siekimai, nei Austrijos ultimatus Serbijai, jiems, be abejo, nebuvo žinomi, užtai ir pati karė užklopo juos visai nejuokiamis.

Kiekvienas svarbus atsitikimas tautos gyvenime palieka liaudies samonę savo žymę. Paliks ją, žinoma, ir didėję Europos karė, kuri taip staigiai ir taip smarkiai sujudo ligi pamato visą žmonių būitį. Ta karė sutvers naujų didvyrių ir naujų apie juos padavimus. Esu girdjęs sodiečiams pasakojant, kad rusams, japonų karė nepavyko tik todėl, kad šie savo pusėje turėję didvyri, kuris gaudes rusų kulkas. Panašų didvyrių tu-

Kuriam Duot?

rėję rusai, su turkais kariaudami. Tuo didvyriu laikomas ne kas kitas, kaip „Skobelis“ (Skobelevas), kuris buvęs toks kietas, kad nuo jo atsokdavusios turkų kulkos.

Daug idomių kalbų apie šią karę galima ir dabar išgirsti tarp sodiečių. Man teko būti sodiūje pačioje karės pradžioje. Rusija, Francija, Austrija ir Serbija jau buvo paskelbusios viena kitai karę. Nusimaną politikoje žmonės spėjo, ką veiks protingoji Anglija. Sodiečiai tą politikos momentą man paaiškino taip: „Rusius susipeš su prais, o tretysis karalius gudrus—jis tik laukia, kuomet galėtų pulti prie kišenių. Nesunku buvo suprasti, kad šis gudrusis karalius yra ne kas kitas, kaip tik Anglija. Išėjo taip: kas diplomatu kalba vadinosi Anglijos praktingumu ir valstybine išmintimi, tas sodiečių kalba—„puoliniu prie kišenių.“

Idomavau sužinoti iš sodiečių, kodėl karė prasidėjo. Ir kaip aš nusistebėjau, išgirdęs, kad karės priežastis esąs ne kas kitas, kaip... buvusis mūsų kunigas; Mat pas mus (Mosėdyj, Telsių apskr.) buvo kunigas, kuris labai uoliai platino blaivybę. Budavo, kuone varu liepia įsirašyti į blaivybę ir prisiekti bažnyčioje daugiau nebegerti. Žinoma, daug atsirado tokių, kurie prisiekti prisiekė, bet neilgai trukus taip prisigėrė, kad paskui net sirgo. Toks tati mūsų kunigo uolumas ir davė progos žmonėms manyti, kad jis užtraukęs dėl jo sulauzytomis prisiegomis karę, tą „Dievo ryškę.“ Dar ėjo kalbos, kad atėjęs „prusas“ išpaušias šiais metais atlikusius Komunių vaikus. Jie buvo žmonių išrinkti, turbut, kaip nekalčiausia anka už žmonių, sulaužiusių prisiegią, nuodėmės.

Labiausiai sujudo žmonės pirmosios karės dienos. Daugelis nustojo ir darbus dirbė, tik vaikščiojo vienas prie kito, vaishinoti (vaisėmis pjovė dargi meitėlus, nes vistiek, girdi, atimsią, tai verčiau būtų. Ta karė sutvers naujų didvyrių ir naujų apie juos padavimus. Esu girdjęs sodiečiams pasakojant, kad rusams, japonų karė nepavyko tik todėl, kad šie savo pusėje turėję didvyri, kuris gaudes rusų kulkas. Panašų didvyrių tu-

damas davinėjo ukininkams vyresnybės įsakymus, kad atsistų. Skuodan tiek ir tiek vežimų, kurie buvo reikalingi mobilizacijos tikslams. Tik staiga nei iš šio, nei iš to žmonės pradėjo bažnyčioje vienas kitam šnibzdėti, kad į Skuodą jau traukianti prūsų kariuomenė. Bažnyčioje kilo panika, ir žmonės su dideliu triukšmu spruko laukan. Bet išsprukus, žinoma, kad jokio „pruso“ niekur nesimatė.

Sodiečiai, matyt, laiko vokiečius baisia įjega. Grudžių apiepinkė (Siaulių apskr.) žmonės pasakoja,

kad vokiečių kareiviai turi kaktose stebuklingą ragą, kuriu jie galį atsiginti nuo rusų kareivio. Tępat eina kalbos, kad „prusas“ mėgstas bučiuoti merginas. Bet tobeučiudamas jis taip įduriąs savo uštai, kad mergina nustoja jį šamones, o atsipeikėjusi pajuntanti biogas vokiečių bučiavimus pasekmes.

Taip tati žmonės pamažu gimsta padavimai apie šį baisųjį karę. Kaukas.

— Lietuvos žinios —

Romanas Karuža.

Kaip Galėtų Darbuotis Tautininkų Srioivė.

Mes, Amerikos lietuviai, gyvendami tarpe tautų, pasiekusių augštesnio išsilavinimo laipsnį, turime, rodos, progą pasimokint nuo jų, kaip rupintis savo viešais reikalais. Tačiau mes mažai naujoms gėrais pavyzdžiais ir be galo apsilėdžiame visuomeniškuose dalykuose. Tuo tarpu, kuomet vokiečiai, čekai, net italai turi galinčias suorganizacijas, apsupinčias įvairius jų reikalus, kaip tai: ateivų, apšvietos platinimą savo žmonėse ir tikslingai sunaudoja įjegas visuomeniskam labui, pas mus visai kas kita; dažnai net netikima ir naudingumą darbo ant tautiškos diros.

Kuomet mūsų skaitlius auga, vis daugiau atsiranda visuomeniškų reikalų. Reiktu turėti tam tikrų organizacijų, veikiančių specialiose srytse, bet mes jų neturime (kaimiškose srytse turime, bet jų veiklumas yra mažas. Red.). Kad užpildžius spragą, darbštesnės vienutės tampa priverstos stvertis darbo, kurisai perversina jų galę. Kiek spėkų gaisinama pertai, kiek apsilvintų patiriama—sunku išskaityti. Dalykas ytin blogas, kad toks visuomeniskasis nerangumas kenksmingai atsiliepiant ant tos pačios visuomenės.

Butų, rodos, lengva aprupinti daugelį mūsų viešų reikalų, jei mūsų visuomenė būtų geriau susipratusi ir, vieton varių partvyškų grupių, įtikėtų į tautiškojo organizavimo svarbą. Tuomet ma-

žais mokesčiais, mūsų visuomenės sudedamais, galima būtų užlaikyti daugumą naudingų įstaigų specialies reikalams; ir tosios įstaigos nesulyginamai pasekmingiau dirbtų mūsų visuomeniškoje dirvoje, negu kad dabar yra.

Ant nelaimės, ty idealų laikosi tik viena mūsų srioivė—tautininkai,—o jina pati nėra priderančiai suorganizuota. Todėl ir turi mažai progos vykdyti naudingus visuomeni darbus bei užnamumus.

Daug galėtų išskaitliuoti reikalų, kuriems aprupinti, mes privalume turėti tam tikras įstaigas ar organizacijas. Nesileidžiant išsiluosna išskaitliavimuosna paminėtina bent šie: ateivybė, švietimo platinimas mūsų liandioje, tikslingai Lietuvon grįžtančių mūsų gavalų sunaudojimas.

Pradėkim nuo ateivybės (imigracijos). Rodos, nėra Amerikos lietuvių gyvenime svarbesnio klausimo, kaip ateivybės sutvarkymas. Ateivybė tai tas neišsemiamas šaltinis, nuolatos didinantis Amerikos lietuvių visuomenę skaitliu ir jos spēkas. Nuo ateivybės priklauso toks arba kitoks pakreipimas mūsų viešojo veikimo, augštesnis ar žemesnis (? Red.) mūsų kultūrinio išsivystymo laipsnis. Reikėtų, rodos, mūsų visuomeni sutvarkyti dalyką taip, kad ateivis išsyk galėtų atrasti prielankias sau aplinkybes, kad be laiko ir savo spēkų gaisinimo, galėtų parduoti savo prekę—darbą—už geriausią kainą, geriausiomis išlygomis.

Ateivis ant paties naujos šalies slenkščio—ateivių stotyje—susiduria su nemalonumais. Jau ten, stojuojant reikalingos globos, įsiai yra stumiamas nuo vieno ir kito, dažnai, be svarbių priežasčių buva užlaikytas, o kartais už menkniekį grąžintas atgal,—kadangi nėra už jį kam užstoti.

Jei ateiviui, išvengus visų kliūčių, pasiseka galų-gale išeiti iš ateivių stoties, tai tuomi toli nepabaigti visi jo vargai. Reikia ilgai klaidžioti be darbo, gaisinti savo laiką ir sveikatą, stvertis dažnai darbu, ar blogai apmokamų, ar netinkamų iš kitų atžvilgių.

Ateivių reikalams aprupinti mūsų visuomenė turėtų įsteigti uostose, k. t., New Yorke, Philadelphijoje, Baltimorėje, Bostone, ateivių namus, kaip kad turi kitataučiai. Tuose namuose ateiviai galėtų rasti globą, ir tenai jų pirmieji žingsniai būtų tinkamai aprupinti. Prie ateivių namų geistina būtų turėti darbo ofisus (employment offices), kur ateivis, be išnaudojimo, galėtų sau surasti tinkamą darbą. Tokie darbo ofisai galėtų atlikti labai svarbią rolę Amerikos lietuvių gyvenime, kadangi galėtų reguliuoti bereikalingą grūdimąsi į didelius miestus. Paprastai mūsų ateiviai neturi iniciativos nuvažiuoti giliau į šalį ir grūdasi pajurės dideliuose centruose, gadindami tuomi uždarius. Darbo ofisai galėtų užmegsti ryšius su tolimiausiomis vietomis ir galėtų siųsti darbininkus ten, kur jų labiausiai reikalaujama ir kur darbas geriausiai apmokama. Mūsų darbininkas tokiu būdu galėtų jau išpradžią daugiau uždirbti, mažiau patirtų skurdo ir mažiau gaisintų savo spēkų,—kas gerai atsilieptų ant mūsų visuomeniškojo gyvenimo.

Su ateivyste rišasi ir kitas klausimas—apšvietos. Mūsų ateiviai—tai beveik išimtinai jaunimas, dažniausiai tamsus ir neišlavintas, bet trokštantis apšvietos ir, dėlei savo jaunumo, galintis jos įgyti. Kliūtis—svetima kalba. Ateivis geidžia išmokyti anglų kalbą, bet tam nežino kur kreiptis. Tiesa, bando lankyt įvairias vakarines mokyklas, bet ten gaisina tik laiką, kadangi vakarinių mokyklų tikslas yra, taip sakant, sušvelninti, pratrinti ateivį, o ne duoti pamatus anglų kalbos išsimokiniui (? Red.). Taigi, geri norai, nuolatos susidurdami su nepatogiomis aplinkybėmis, pamazi nesuliečia žemyn ir pagaliau visiška išnyksta; žmogus, einant senyn, nustoja ambicijų, meta viską į šalį ir pasilieką paprastu tamsunu.

Mūsų ateivių švietimo klausimas bene ar negeriausiai galėtų išsiaišklinti per korespondenciją (Correspondence School). Tokia mokykla—tai ne svajonė: itai yra išbandytas dalykas ir amerikonių gyvenime lošiantis labai svarbią rolę. Amerikoje yra daug tokių mokyklų, o pastaruojų laikų ir kai kurie žymiausi Amerikos universitetai (University of Chicago, Univ. of Mich., Univ. of Wisconsin, etc) pradeda įvesti mo-

kinimą per korespondenciją. Viena tik Scranton International Correspondence School turi viršaus 250,000 mokinių ir išguldė virš 100 įvairių kursų. Panašios rūšies mokyklose mokslo išguldymas yra varomas pagal tokią sistemą, kad mokinys yra vedamas laipsniškai ir nebunta kaip eina savo šakoj vis augstyn ir augstyn (Tas pats kiekvienoje mokymosi sistemoje. Red.). Anglų kalbos, pavyzdžiui, į pusę metų ateivis gali išmokyti tiek, kad galės susikalbėti ir suprasti laikraščius įtalpą, taigi tiek, kiek yra mūsų ateiviui—jaunuoliui reikalinga.

Lietuvių korespondencijos mokykla galėtų mokyti anglų kalbos, piešimo, techniškų dalykų, kaimiškų amatų, etc. Tokios mokyklos sutvarkyme, galima but vadovautis panašios rūšies amerikonių mokyklomis. Tokios mokyklos naudingumas aiškus: mūsų ateivis būtų aprupintas apšvietos dalykuose ir galėtų įgyti pamatą tolesniam lavinimuisi,—kuomi būtų sulaukytas nuo pradžies kaip tautos elementas.

Ateivybės sutvarkymas ir apšvietos aprupinimas yra du dalykai, kurie galėtų daug prisidėti prie tikslingo mūsų tautiškųjų spēkų sutapinimo. Tačiau tas toli-gražu neuždildo visų spragų mūsų visuomeniskame gyvenime.

Mums, kaip lietuviams, turi rūpėti reikalai visos mūsų tautos, o ne vientik tos dalelės, kuri gyvena Amerikoje. Ypač gi dalykai, paliečiantys mūsų tautos branduolį—Lietuvą,—turi mums labai apieiti. Tuo žvilgsniu neprošal bus pajudinti grįžtančių iš Amerikos Lietuon lietuvių klausimą. Tarpe Amerikos lietuvių daug yra pasiturinčių žmonių, geidžiančių grįžti į Lietuvą, idant tėvynėje naudotis savo sunkaus triuso vaisiais. Yra tai žmonės, turinti gyvenime patyrimo, susipažinę su augštesne civilizacija,—taigi, galvalas, neapsakomai naudingas Lietuvai. Amerikietis grįžta Lietuvon po keliolikos metų nebuvimo ir atranda tenai vietines sąlygas persikeitusias. Nežinodamas kaip, o gal ir nenorėdamas taikintis prie naujų sąlygų, amerikietis meta viską ir grįžta atgal į Ameriką. Jei amerikietis būtų gerai informuotas apie Lietuvą, jei galėtų, dar būdamas Amerikoje tobulai ir nuodugniai išdirbti planus savo bušančiam gyvenimui Lietuvoje, tuomet jojo grįžimo tikslas būtų pilnai aiškus, ir Lietuva pelnytų grįžtančiame amerikietyje labai naudingą piliētį. Bet, kad taip būtų, reikėtų turėti artimus ryšius su Lietuva, kad suteikiamos informacijos būtų išsėmintos, nuodugnios, ir pilnai teisingos. Tam tikslui reikėtų įsteigti Lietuvos Informacijos Biurą, kurisai per ryšius, padarytus su mūsų žymesnėmis įstaigomis ir veikėjais Lietuvoje, galėtų teisingai informuoti ir kaiturizinti žymiausi Amerikos lietuvių visuomenę kaslink gyvenimo sąlygų, progų įgyti turtą, steigti biiznius Lietuvoje ir t.t.

Didžiausia Karė

Kur? Lietuvoje! Musų Tėvynėje

Jei norite dasizioti, kas dabar Lietuvoje dedasi, kaip ir kur Europoje karė siaučia, tai užsirašykite

Kasdien Einančią "Amerikos Lietuvą"

Laikraštis „AMERIKOS LIETUVA“ išeina kasdien 4 valandą po pietų ir paduoda visas naujausias žinias ir telegramus tos pačios dienos iš karės lauko. Tikitai šiam laikraestyje rasite naujausias ir tikriausias karės žinias.

Todėl užsirašykite „Amerikos Lietuvą“ tuojau ir gausite ją ksdien pačiu į savo namus.

Kaina vienam mėnesiui \$.50.

„ Dviem mėnesiam 1.00.

„ Pusei metų 2.75.

„ Visam metui 5.00.

Užsirašydami, siųskite ir praneima atos mokeskį drauge, Money Orderiu arba pinigais registruotame laiške adresu:

"Amerikos Lietuva"

3252 So. Halsted St

Chicago, Ill

Taigi, augščiau buvo palytėti keli dalykai, kurie savo pasekmėje galėtų labai daug prisidėti prie mūsų tautiškių spėkų sustiprinimo. Padarytose pastabose nėra bandoma nuodugnai išgildinti palytėtų klausimus, nei pilnai apdirbti veikimo planus. Šio straipsnio tikslas buvo vien tik nurodyti į kai kurias spragas mūsų viešame gyvenime ir į būdus panaikinti jas. Be abejonės, paliejami klausimai, Europos kare patirę, bus gyvais mūsų tautos reikalais, nes mūsų ateivybė turės pasididinti, reikalingumas platinimo apšvietos mūsų liandje turės užaugti, grįžtančiųjų tėvynės lietuvių aprūpinimas pasidarys ytin svarbiu. Todėl, jau dabar laikas pradėti rūpintis tais dalykais.

Kas gi pas mus gali jais rūpintis? Mūsų socialistams minėti reikalai yra visiškai svetimi, socialistų tikslai kitoki. Mūsų klerikalai, nors iš dalies galėtų prijausti panašios rūšies darbu, tuo tarpu turi pilnas rankas darbo kitokiose srityse, ypač gi įtekėjęs platinimo mūsų visuomenėje. Pasilieka tautininkai. Tautininkams kaip tik ir tinka panašūs darbai. Juk jame gali pilnai atrasti sau reikšmę tautininkų idealai, butent — tautos gerovė, tobulinimas, kultūrinimas. Todėl tautininkams ir privalu skubintis su savo partijos organizacija. Suorganizuota tautininkų sriovė, turinti gerai aprūpintus veikimo įrankius — nuolatines pinigų įplaukas į Centrali Izdą — galės atlikti daug naudingo darbo mūsų tautiškoje dirvoje.

LAISKAS I REDAKCIJĄ.

Gerb. "Liet." Redakcija:—

Kadangi neturiu vilties, kad mano šiai laiską galėtų tilpti tame laikraštyje, per kurį buvo ant manęs užsiųsta ir kuriame turėtų tilpti ir atsakymas į užpuolimą, tai šiuom meldžiu suteikti vietos Jūsų laikraščio skiltyje.

Chicago socialistų organe "Naujiene" 97-tame numeryje, buvo užsiųsta ant manęs asmeniška. Užpuolikas, pasislėpęs po slapyvardžiu "M. M. B." nueina taip toli, kad vaisinga mane net "pasituisio tautiečio" vardu: įtaria neapsiskaitymą ir t.t.

Jeigu mūsų gyvenimas būtų kitokios sąlygos, tai galima manyti, kad panašus nemandagus ir įžeidžiantis, jei nesakytų daugiau, laiską kas vargu būtų pasirodęs. Bet jeigu pasirodė, tai skaitau reikalingu atsiliepti į jį.

Jei skaitytojai pamena, neseniai "Lietuvoje" buvo rašyta apie tai, kaip Cicero lietuviui apvertino socialistų pasielgimą visuotinėje seime Brooklyne. Cicero lietuvių draugijos per nesupratimą, ar neapsiūžėjimą, pasiuntė seimui nuo savęs atstovą socialistą. Kaip pasielgė socialistai seime, visi labai gerai žino. Atstovas socialistas, parvažiavęs į Cicero, išdavė atskaitą iš savo "darbų". Matyt, ne kas tai buvo per darbas, nes skaitlingas Cicero lietuvių susirinkimas milžinišku balsu daugiūnui atmetė pargrįžusiojo atstovo raportą ir tuom pačiu pasmerkė abelnei socialistų ir savo atstovo veikimą seime. Nesmagus tai buvo kaimis Cicero socialistams. Tame ir slepiasi priežastis užsiųpimo ant manęs. Negalėdami kitaip išlieti tulžies už savo nepasisekimą, bent atsikandė tuom, kad mane, visai pašalinį žmogų, išniekino per savo laikraštį. Visa mano kaltė buvo tame, kad patekau į raportą išdavimo susirinkimui ir viso susirinkimo buvau pakviestas pakalbėti apie visuotinį seimą, kuriame aš atstovavau SLA. II apskr. Ne mano kaltė, jei aš mačiau seimo veikimą kitokioje šviesoje negu Cicero lietuvių delegatas ir jei mano aiškinimai buvo ne toki, kokių tasai atstovas ir jo sėbrai norėjo. Užsiųpiti gi už tai užmogas ir jį išniekinti, mano nuomone, yra labai paikus dalykas.

Klausimą apie mano apsiškaiymą ar neapsiškaiymą paliksimė nuošalėje. Verčiau pažūrėsimė, ką padarė tie "apsiškaiūsieji" pas mus čia pat Cicero. Kuomet apie 6 metai atgal aš atvykau į Cicero, šioji nemazda lietuvių kolonija gyveno gražioje santaikoje. Laikui bėgant, atsirado ir tų "apsiškaiūsųjų", žmonių "svietėjų" ir "lygintojų". Prasidėjo visoki "spyčiai" ir "susipratimo" kalimas ir "tamsuolių" galvas. Kad tie "apsiškaiymo apstalai" būtų turėję

didelį pasisekimą pas mus — nepasisekimą. Ilgainiui mažai kas pradėjo lankytis į jų rengiamas prakalbas. Bet nesutikimo sėkla, kurią tie "apsiškaiūsieji" pasėjo pas mus, visgi prigijo. Šiandien gi turime tai, kad lietuvis su lietuviu nenori susitikti. Mat, vienas "apsiškaiusis" ir "darbininkisko labo" šalininkas, o kitas "tamsas", nesdrįsta turėti savo nuomonę ir nebūti paklusnių tų "apsiškaičių" tarpu. Nedidelis pas mus būrelis tų taip puikaujančių savo "apsiškaičių". Tas būrelis yra triukšmingas, ir todėl jojo barškėjimas, kaip tūščios bačkos, girdėti iš tolo. Nauda gi vietos lietuvių kolonijai iš jo mažiau negu mažesnė. Atpenč, savo erzinimais, dengiamiesi neva "darbininkisko labu", tik tai sukirsino vietos lietuvių tarp savęs.

Aiškiai pamatė Cicero lietuvių, ko nori ir kur eina tie triukšmadariai, iš Brooklyno seimo. Tasai seimas pratrėnė jiems akis, ir jeigu jie atmetė delegato socialisto raportą, tai vietos socialistai suvalė tai, ką pasėjo. Cicero lietuvių dauguma ne su tais triukšmadariais. Tai kam dar pykti ant pavienių žmonių ir viešai juos niekinti!

M. A. Šarka.

Redakcijos prierašas. Gavome dar laišką iš posėiminio ciceriečių susirinkimo vedėjo, kuris taipogi nusiskundžia ant "Naujiene" talpinamų korespondencijų, kuriose, sulyg autoriaus žodžių, ne tiek apie patį aprašomąjį reikalą kalbama, kiek užsiųdinėjama ant atskirų asmenų.

Ant asmenų bombardavimo, kurį praktikuoja "Naujiene", nurodo ir buvusio Brooklyne seimo atstovas P. Lazauskas, visokiems žodžiais "Naujiene" iškoliotas. Tą laišką patalpinsime sekančiame numeryje. Pono M. A. Šarkos laišką suvėlinome padėti, už ką atsiprasome.

VIETINĖS ŽINIOS.

Antras metinis suvažiavimas. Ned., lapkričio 22 d. 1914 m., "Ausros" svetainėje įvyks SLA. Kuopų Antrojo Apskričio metinė konferencija. Pradžia 10 val. išyto. Kuopų atstovai malonės priubti laiku. Apsvarstymui yra daug dalykų. Konferencijon taipogi kviečiama tautiškoji Chicago ir apie linkint inteligentija, nes, užbaigus Apskričio reikalus, turėsime apkalbėti abelnu tautiškus reikalus, kurių, šiūom laiku begalo daug yra ir už kurių jau laikas griežti.

Apskričio Valdyba.

Kudirkos paminėjimo vakaras. Praeitą pamedį, lapkričio 16 d., Mark White Square svetainėje, buvo TMD. 22-ros kuopos vakarinis Kudirkos mirimo 15 metų sukaktuvėms paminėti. Placiam ir įvairiam vakarėlio programai, tarp kitų, dalyvavo: pp. Lociai, J. Janušauskai, Rudauskaitės ir kiti. Iš deklamatorių pažymėtina mažytė p-lė Urbaitė, kurios deklamavimas, ypač priemės omenin amžių, yra pastebėtina gražus. Programiniu jos numeriu buvo Kudirkos "Ne tas yra didis". Deklamavime parodėta expresija, išreikšimo pilnumas, kuriam ir žinomi chicagiečiai lietuvių deklamatoriai galėtų pavydėti. Gerb. dainininkams, jonioms Janušauskienei ir Pocienei galima dėlei šio vakarėlio pridėti dar po vieną gėlę ir be to ilgą jų pasisekimų bukieta. Gaila tik, kad ponis Pocienė buvo kiek užsisaldžiusi. P-lės Rudauskaitės turėjo, sulyg progai, dainuoti puikų Sosnausko duetą: "Tu mano motinėle." Ne laimei, viena dainininkų apsirgo prieš pakeisti kitu, kurį atliko dvi likusios seseris Rudauskaitės. Ponas Pocius patiekė Chopin'o gedulingą maršą. Kitas gedulingas maršas (Beethoven'o) buvo atliktas gerb. Chicago Liet. Koncertinio Klubo, kurisai malonėje patiekė dar ir daugiūn muzikos. Ponas Rimka skaitė referatą "Vincas Kudirka ir kas jis lietuviams buvo." Gaila, kad referento balsas yra silpnas; paskutinės eilės visai negalima buvo girdėti. L. Šernas ir A. Petraitis pasidalino su publika savo atsiminimais iš asmeniškos pažinties su Kudirka. Pabaigoje J. A. Chmielauskas pasakė neilgą prakalbėlę temoje "Ryšys tarp Kudirkos ir TMD."

Nežiūrint šalto oro ir neparan-

taus pamedžio vakaro, publikos susirinko diktokas skaitlius. Špudis iš vakarėlio pasiliko labai malonus. Žiurcvas.

West Side jaunimas aukauja. Praeitą subatą vakare p-lės B. Žilvičiūtės namuose susirinko skaitlingas būrelis jaunimo, kad paragavus iš Lietuvos prisistytų lietuviškų saldainių. Susirinkimėlis, rodo, be jokios svarbos, buvo tačiau labai gražiai suuadotas. Jaunimas blaivai per visą vakarą žaidė, padainavo keletą gražių dainelių ir pasitiekė sau kitokių pramogėlių. Pagaliau visi susėdė prie lietuviškų saldainių, šale kurių matėsi ir kitokių gardumynų. Laikė vakarienes buvo pasakyta prakalba ir padekliamuota. Visų atyda buvo atkreipta ypač į dabartinę Europos karę. Jaunimas, atjausdamas sunkų šioje valandoje Lietuvos padėjimą, sumetė \$13.00 pašelpimui lietuvių, nukentėjusių nuo karės. Suaukotus pinigų susirinkimas pavedė B. Lenkauskui, kad pasiųstų, pagal visų aukantųjų nutarimą, į "Lietuvos" Redakciją.

Po \$1.00 aukavo M. M. Juška, O. Šerūtė, B. Lenkauskas, P. Klukunas, J. Valonis, J. Balsevičia ir J. Juknis. Po 50 centų: J. Kazanauskas, St. Biežis, O. Galiniūtė, E. Galiniūtė, J. Pagareckas, L. Ulkintė, B. Žilvičiūtė, J. Žilvitis, J. Dišė, J. Simaitaitė ir P. Zalatoris. Po 25 centus: V. Klimavičiūtė ir M. Žilvičiūtė. B. Lenkauskas.

Nuo Redakcijos. Aukų \$13.00 iš p. B. Lenkausko priėmė.

Regal Klubo vakaras. Praeitą subatą vakare, lapkričio 14 dieną, atsibuvo Lietuvių Regal Klubo vakaras. Šis klubas paprastai surengia puikius vakarus, bet šis vakaras buvo puikiausias. Apart šokių, buvo nepaprastai "Grand March", vedamas aštuonių porų, kurios turėjo po puikų bukieta gėlių.

Į kiekvieną šio klubo parengtą vakarą atsilanko diktokas būrelis jaunimo. Šiame vakare susirinko apie 300 ypatų, ir visi linksmosi iki vėlyvos nakties.

Dar prie Cicero lietuvių susirinkimo. Cicero lietuvių susirinkime, apie kurį jau buvo rašyta praėjime "Lietuvos" numeryje, dalyvavo sekančieji atstovai: iš buvusio abelno Cicero lietuvių susirinkimo (posėiminio?) Red.)—A. Milius, M. A. Šarka, P. Stankaitis, A. Liutkus ir M. Pustienė; J. Kvedaras, J. Trakšalis ir A. Balčiūnas—nuo Liet. Mylėtojų; V. Butvilas ir P. Griksalis—nuo Liet. Tvirtybės; J. Eidantas ir F. Strielčiūnas—nuo Liet. Kareivių; M. Gabraitis ir Ona Junkaitienė—nuo Liet. Sėserių ir Brolių; B. Jonaitienė—nuo Liet. Sėserių; J. Stankevičius—nuo Republ. Klubo; Iz. Jocus—nuo Improvement Klubo; J. Rastauskas—nuo Vakarinės Žvaigždės; Z. Sungaila, M. Dubrickas ir T. Bartkus—nuo Moterų ir Vyrių Apšvietos, ir galop V. Čėsna—nuo SLA. 194 kp. (Praėjime "Liet." numeryje klaidingai pažymėta Baltos Rožės Klubo dalyvavimas; turėjo būti: Vakarinės Žvaigždės Klubas).

Aukoms rinkti, vakarui surengti ir abelnei darbuotis išrinkta komisija iš sekančių asmenų: T. Bartkus, M. Pustienė, B. Jonaitienė, V. Butvilas, A. Liutkus, J. Trakšalis, J. Rastauskas, M. Dubrickas, J. Eidantas, M. A. Šarka, A. Balčiūnas ir F. Strielčiūnas. Iždo globėjais išrinkta A. Milius, T. Bartkus, J. Kvedaras, M. Pustienė ir V. Butvilas. Maršalka—J. Rastauskas.

Šiuom atitaisome ir klaidingai atspausdintas praėjime numeryje pavardes

Sekantis susirinkimas atsisub. sub., lapkričio 21 d., 8 val. vak., S. Žilvio svet., 14th st. ir 50th ave. Pasaoliniui gali dalyvauti su patariamoju balsu.

M. A. Šarka.

SIFKORČIŲ PIRKEJAMS.

Kurie turi pirkti šifkortes ir dėlei kilusios Europoje karės negalėjo Amerikon išvažiuoti, tai laivų kompanijos praneša, kad tos šifkortes bus geros atvažiuoti Amerikon per 3 mėnesius laiko po užsibaigimui karės. Tai yra, kad, kare pasibaigus, kiekvienas turintis šifkortę, kad ir senesnę, kaip metas laiko, galės ją atvažiuoti.

KAS BEDAVOJA, O MĖS BŪDAVOJAME.

Didysis Teatras Pastatytas Kaštais

A. OLSZEWSKIO BANKOS,

Po No. 3138-3142 So. Halsted St. Chicagoje

Šitas Teatras, su pirmos kliasos vodeviliu, bus atidarytas ant Kalėdų.

Šiame name, apart didelio Teatro, bus taipgi salės baliui, bankietam, šokiui ir mingam; billiardu ir bowling alley ruimai ir puikias buffetos. Teatro atidarymas bus vėliau oficiališkai pagarsintas.

Bridgeportas

ya seniausia ir didžiausia Lietuvių Kolonija Chicagoje.

Bridgeportas yra vadinama dalis miesto, užimanti plotą 2-jų kvadratinų mylių, suvirš 300 bloku. Bridgeporto centras yra 33-čia ir Halsted gatvės, kur stovi A. Olszewskio Banka.

Ant Bridgeporto apsigyveno pirmutiniai Chicago lietuviai, 1890 metuose.

Ant Bridgeporto įsikūrė pirmutinė Chicago lietuvių Švento Jurgio parapija, 1892 metuose.

Ant Bridgeporto gimė pirmutinis Chicago lietuviškas laikraštis, Lietuva, 1892 metuose.

Ant Bridgeporto tapo įsteigta pirmutinė lietuviška A. Olszewskio Banka, 1893 metuose.

Ant Bridgeporto tapo įsteigta pirmutinė lietuviška aptieka po No. 3255 So. Halsted st., 1905 metuose.

Ant Bridgeporto tapo įsteigtas pirmutinis ir didžiausias lietuviškas drapanų štoras, Bridgeport Clothing Co., 1908 metuose.

Ant Bridgeporto tapo įsteigtas pirmutinis didžiausias lietuviškas South Halsted Furniture štoras, 1913 metuose.

Ant Bridgeporto tapo įsteigtas pirmutinis lietuviškas Halsted Garage, 1913 metuose.

Ant Bridgeporto tapo įsteigtas pirmutinis didžiausias lietuviškas Dry Goods štoras Justino Kulio, 3259-61 So. Halsted st., 1913 metuose.

ANT BRIDGEPORTO šimet prieš Kalėdas atsidarys didžiausias ir gražiausias 1,000 sėdynių Teatras, išstatytas kaštais lietuviškos A. Olszewskio Bankos.

Šiame teatro name bus taipgi salės baliams, šokiams ir mingams. Billiardų ir Bowling Alley ruimai ir puikias lietuviškas Buffetos.

Šitas Teatras žymiai pakels šio distrikto komerciją (biznį) ir properčių kainas, kadangi dideli teatrai sutraukia kas vakaras daugybę publikos iš visų miesto dalių, o kur yra publikos susirinkimas, ten ir Biznis. Tokioje vietoje visoki bizniai įjėsio štori ir moka geras randas.

Todėl, kurie norite savo pinigų padvejoti, tai dabar čia apsi-pirkite properties, kol yra pigios. Teatru atsidarius, properčių kainos žymiai pakils, ir tada turėsite mokėti augtesnes kainas negu šia dien.

Teatrai pakėlė properčių kainas ant Halsted ir 63-čios gatvių, ant Halsted ir 79-tos gatvių, ant Halsted ir Madison gatvių. Teatras pakels kainas properčių ant Halsted ir tarp 31-os ir 33-čios gatvių. Kurie čia turės properties, tie pasinaudos.

Jokia kita Chicago lietuvių kolonija taip smarkiai neauga, kaip Bridgeportas. Kas čia apsi-pirko, tas nesigaili.

Mes turime pardavimui čia keletą gerų namų ir lotų, dar pigiai. Kurie norite savo pinigų įvesti į gerai apsimokamas properties, tai pasižubinkite prieš Teatro atidarymą. Ateikite į

A. OLSZEWSKIO BANKA
3252 S. Halsted St. Chicago, Ill.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

p. Grinorius (Utica, N. Y.). Bažnyčios reikalas yra vidūjinis parapijos dalykas. Todėl apleidžiame. Antrąją dalį talpiname. Ačiū už raštėlį. Mel-džiam dažniau parašyti.

p. Naumiestis Damišas (Grand Rapids, Mich.). Bus sekančiame numeryje.

p. J. R.—žius (Worcester, Mass.). Tamsta stojate į gincus, kurie visiški jokios naudos negali atnešti. Korespondentas privalo rašyti vien apie tai, ką jis matė, rašyti atsitikimus, girdėtas prakalbas ir t.t., nepikieriant nieko nuo savęs.

Korespondentas yra tik tēmytojas ir patēmytojū dalykų užrašytojas, bet joku būdu ne debatantas. Paminėsi me sekančiame numeryje tik prakalbas, apsisdami bereikalingos polemikos dalį.

p. Naris (So. Boston, Mass.). Tilps kitam numeryje.

p. U. Neviackas. Atsišaukimo netalpinis.

Pinigus į Lietuvą-Rusiją
Siųskite per
A. OLSZEWSKIO BANKA
3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Vokiečiai tapo iš Lietuvos išvyti, tai dabar mės vėl siunčiame pinigus į Lietuvą-Rusiją. Norinti persiųsti pinigus savo giminėms į Lietuvą-Rusiją kreipkitės į

A. OLSZEWSKIO BANKA
3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Pirmas Vakaras
Naujoje
A. Olszewskio Svet.
3138-3142 So. Halsted St.
Rengiamas
Lietuvių Moterų Dr-gijos Apšvietos
Subatos vak., Lapkričio 28, 1914
Pradžia 7 val. vak. Išanga 25c ir augščiau

Plačiai žinoma savo veikimu, Lietuvių Mot. Dr-ja "Apšvieta" deda visas savo pastangas surengimui šio vakaro. Ir ištikrųjų tai bus puikus vakaras, padalinatas įvairiu programą ir rožiniais šokiais. Tame vakare panelės, gavusios daugiausia rožių, aplaišys puikų dovang. Tai gi galime užtikrinti, kad šiūom vakaru publika bus pilnai užgaudinta. Todėl kviečiame atsilankyti kuoskaitlingiausiai, nes tai bus paskutinis vakaras prieš adventą, kuriame galėsite pilnai pasilinksminėti ir puikiai pasisotinti.

KOMITETAS.

Parsiuduoda:—40 akry žemės Michigan valstijoje netoli Peacock, Mich.: lietuvių apgyventai; visai pigiai. Pardavimo priežastis: turu kita farmę. Atsišaukite: Peter Bagdonas, 4600 So. Paulina st., Chicago, Ill.

Parsiuduoda:—labai pigiai, dėlei suvininko ligos, bučiarnė ir grosernė, lietuvių ir lenkų apgyventoje vietoje. Biznis išdirbtas 15 metų; norintiems dailis labai lengvomis išlygomis. Atsišaukite į A. Olszewskio Banką, 4330 So. Wood st., Chicago, Ill.

3252 So. Halsted st.

Uždyka — Uždyka — Uždyka

IS PRIEŽASTIES KARBIS pripirkom už pus-dykiai didelę daugybę įvairių tavorų nuo vienos subankrutijusios Vokietijos Firmos, kuriuos pasirenkė išdalyti su mūsų laikrodėliais VISAI UŽDYKĄ. Tai kas dabar perka nuo mus vyriausią motorinį laikrodėlį, tai augščiau patalpintus 8 dalykus gauna prie laikrodėlio VISAI UŽDYKĄ, tai yra:

1) Lencijelis, 2) Brelokas, 3) Peiliukas, 4) Plunksna Fontaininė, 5) Britva, 6) Laikrodėlis-Budintukas, 7) Žiedas, 8) Revolveris (Modelis).
Tadėl jeigu norit turėti mūsų 14 K Gold Filled laikrodėlį, dirbtuvės garantuotą ant 20 metų, su garšiausiu visame pasaulyje mechanizmu, ir tuos 8 dalykus kaip dovaną prie laikrodėlio VISAI UŽDYKĄ, — tai iškirpti šį apgaršinimą ir atsiųskit mums su kitiu su 25 centais markėmis rankpinių, kad butumėm persitiktinę jog tikrai norit turėti mūsų laikrodėlį, o mes gavę tuojau išsiųsim Jums laikrodėlį ir tuos 8 dalykus kaip dovaną prie laikrodėlio VISAI UŽDYKĄ, o kaip siuntinį atneš Jums į namus ir busit užgandinti iš laikrodėlio ir dovanų, tai užmokėsit likusius \$7.70 ir persiuntimo iškaščius 25 centus jeigu nebutumėt užgandinti, tai nemokėkit, o mes su gražiu Jums 25 centus.

Turime priminti, jog kur kitur už tokį pat laikrodėlį reikalaujant nuo Jūsų 3 syk brangiau, mes gi rokuojam tik tai \$7.95, tai pačios dovanos yra vertos daugiau negu \$7.95, bet mes to darom dėlto, jog tas dovanas mes nupirkom už pus-dykiai, todėl ir atiduodam Jas visai uždyką, kad tik kuodaugiau išgarsintum mūsų laikrodėlius. Atminkit, jog karė su vokiečiais nesitęs ant visados; nevad pasitaikys tokia proga, todėl naudokitės dabar iš tos progos, kol mes dar turim tą dovanų. Rašykit pas mus šiandien; adresuokit taip:

NEW YORK WATCH CRED. CO. GERKEN BLDG. WEST BROADWAY. N. Y. CITY. DEPT. 114.
Pasargą: Perkant iš Kanados, reikalinga prisijusti vienas pinigus išskaičiuoti.

Telefonas Humboldt 4532

Dr. G. M. Glaser

Siūmami apreiškimo pagodoti visuomenę, jog esu seniausias gydytojas ant Bridgeporto, praktikuojant per 22 metus, perkeliau savo ofisą ir gyvenimą į savo lošną namą po numeriu 3149 S. Morgan St.
Kortė 32-ros gatvės.
Telefonas Yards 687.

Mano ofisas aprūpintas naujausiais budais gydymo. Visus ligonius stengiuosi užgandinti kaip ir lig šiol. Pasitiekiamas, jog gerbiama publika ir toliu mane remia, esu namie ant kiekvieno pareikalavimo dieną ir naktį. Esu specialistas ligose vaikų, moterų ir vyrų ir užsidentose ligose. Darau visokią operaciją.

Dr. G. M. Glaser
3149 S. Morgan St.
Kortė 32-ros gatvės.

Mokiname Angliškai
Visose dalyse Amerikos ir Kanados

Vienintelis amerikoniškas mokykla, kuri duoda pilną užtikrinimą išmokti skaityti, rašyti ir kalbėti angliškai labai trumpame laike, už taip mažą atlyginimą, kad ir bedniausias vyras ar moteris gali užsimokėti.
Mokiname per laiškus (korespondencija) tobulinti gramatiką, literatūrą, išmokti rašyti rašyti. Mokiname toliau klasišiose dalyse ir vakarais. Platinę žinių rašykitė pasi: WAITCHES BROS.
1741 W. 47th St. Chicago, Ill.

Jei nori teisingų žinių iš Anglijos, užsakyk sau metams ar pusmečiui

"JSEIVIU DRAUGA"
Vienintelis Didžiosios Britanijos Lietuvių-katalikų-tautininkų laikraštis, einantis kas dvi savaites. Kaina su pristatymu į namus metams \$1—pusmečiui — 50 centų.
Adresas:

Rever. Jos. Norbut,
Mosson, Lanarkshire, Scotland.

Telefonas Humboldt 4532
Atidara Dieną ir Naktį.

L. KAPLAN MAUDYKLIŲ CO.
Rusikai-Turkiskos ir vokiečių rūšių maudyklės.
1914-1916 W. Division Street
Arti Robey st.

Taipogi Rusikai-Turkiskų maudyklių kambariai ir moterims.
Barodaskut/klia kruvoje. Chicago.

Geriausią Gyduolę PLAUKAMS

uostiprina skelpa, sujūdina šaknis, planuoja padaro švelnius, blizgančius, yra geriausias vaistas nuo Dandruff "Rusky". Vartojant du ar tris kartus į savaitę, sustabdo plaukų slinkimą. Trunka gerai į skelpa, ant šaknų kas entra ar trečia diena.
Prekės 50c. ir \$1.00.

F. A. POSZKA'S PHARMACY
3121 So Morgan Street
Tel. Yards 695 CHICAGO, ILL.

Telephone Canal 285

K. KATUTIS

LIETUVIŠKAS GRABORIUS

710 W. 18th St. Chicago

Telephone Canal 2118

DR. A. YUŠKA

LIETUVIŠKAS GYDYTOJAS

1740 SO. HALSTED ST. CHICAGO, ILL.
CORNER 18th STREET

10 Daiktų Vertų \$30 už \$5.95

Išsiunčiame Apžiūrėjimui uždyką

Dėl konkurencijos, numatome kainas ant aukščių laikrodžių ir drage ant kitų daiktų ir ant pareikalavimo išsiunčiame cila kompleta, susidedanti iš to brangių daiktų, būtent: puikus gražus graviruotas laikrodėlis—vyriskas, apjuptas geriausias amerikoniškas vidurinis: puikus laikrodėlis su skubindimui: spinkos į mankietus, spilka į kasklaris; barberiska britva; aluminiumas muilmyvia, pėdėlis, barberiskas diržas prie britvos, ir sykiai naujo modelio revolveris 32 kalibro, padidintas iš geriausio kalto plieno, nikeluotas. Visa tavora kuogerciausios rūšies, garantuotas. Syklu 10 gražų daiktų, abelus vertės \$30, dabar už \$5.95.

NEŠIUKITE PINIGŲ!
Prisiųskite mums tikrai šį apgaršinimą ir Jūsų teisinga adresa. o mes išsiųsime tuojau tą visą komplektą per ekspresą dėl apžiūrėjimo. Kada viską apžiūrėsite ir busite pilnai užgandinti, tai tomet užmokėkite agentui 14 mažų sumų \$5.95 už tavorą, vertą \$30, ir drage užmokėkite mažus pristatymo kaštus.
Pristatymo kaštus iš Jūsų progos kuogerciausios! Užsakymus siųskite tuojau. Adresuokite: UNION SUPPLY CO., Dept. 41, ST. LOUIS, MO.

SENOJO HEIDTBERGO STUDENTAS
šimtnėciais yra prirodos savo tinkamumą išpildyti svarbias vietas Vokietijoje. Jojo kunas ir protas visuomet matina geriausias, kas bus, ir jam profesoriai pataria vidutiniškai vartoti Selyko ir Apynių alų kaip
ALMA MATER
Sielai nepanėdėtinai alus yra padarytas geru senuoju teisingu vokišku būdu ir jojo retas skanumas ir malonus špatybės paeina tikiai iš tobulos alaus išdirbymo. Jisai yra tinkamu alium tiems, kurie supranta skirtnumą aluse. Užsakykite didele šūdien. Telefonuokite Calumet 3401 ir turėsite ją pristatytą šiandien.
McAvoy's Malt Marrow yra puikiai toniku sveikatai ir įlegai atgaivinti žmones, sveikstamoms po drugų, jisai yra idealiu vaistu. Gaukite jo iš savo aptieko.
McAVOY MALT MARROW DEPT., CHICAGO.

So. Halsted Furniture House

3224-26 So. Halsted St.

Didžiausia Lietuviška Naminių Rakandų (Furniture) Krautuvė Chicagoje.

Pirkdami grynais pinigais gauname geresnius tavorus ir įigau negu kiti pirkdami ant kredito, užtai mes ir pigiau parduodame už kitus.

Turime visokių naminių rakandų didžiausiam pasirinkime ir dabar parduodame labai nuvažintomis kainomis. Pas mus rasite pasirinkimą nuo pigiausių iki vidutinės rūšies tavorų.

Mūsų patarnavimas greitas ir mandagus.

Reikalanjantiems parduodame lengvais savaitiniais bei mėnesiniais išmokėjimais.

Krautuvė atidaryta vakarais: Utarninkais, Ketvergais ir Subatomis.

South Halsted Furniture House

Telephone Drover 700

3224 So. Halsted St. Chicago.

4281 So. Halsted St. Chicago.

4281 So. Halsted St. Chicago.

4281 So. Halsted St. Chicago.

4281 So. Halsted St. Chicago.

4281 So. Halsted St. Chicago.

Bell System

Prograsas yra pasiekiamas, paliekant seniuosius ir išmuštus takus ir kertant naujus kelius link tikelo, Pasisekimo.

Progras greitumas yra padidinamas vartojant trumpesnius, lygesnius, platesnius susinešimo kelius ir vėlesn us, naujesnius ir veiklesnius budus ir metodus tvarkyme klausimų, kurie kasdien kila pasaulio darbe.

Bell System Telefono Patarnavimas

enteikia trumpiausią, kaslink laiko, būdą, prie kurio prideta geriausias aparatas ir tobulai išlavinti tarnautojai. Jisai yra pritaikinti prie kiekvienos gyvenimo aplinkybės bei užduoties ir kiekvienam pasiekiamas.

Vješes stotis visur, Lokale ir Tolimoji distancija.

"Nevaiščiokite—Šnekėkite" Prie Blue Bell Iškabos

Chicago Telephone Company
Bell Telephone Building
Official 100

Turek Savo Namuose
Geriausią Degtinę* (arielką) jei nori būti sveikas ir turėti kuom pavaišinti savo mylimą svečią.

Daktarai rekomenduoja už geriausią degtinę

S-O-L-O Rye

Kaipio Skanų, Tvirtą ir sveiką gėrymą Geriausiai pastiprinanti, priimna, skani ir sveikiausia stalava degtinė.

Gaunama visuose geresniuose Salunuose

STRAUS BROS. CO., ISIDRBAJAL, DEPT L. CHICAGO, ILL.

216 W. Madison St. A. CHAPOSKE, IRT. PODLASKIS Lietuviai agentai

Pigumynai vyrų ir jaunikačių aprėdų

Nauji, ant užsakymo padaryti pavasariniai slatal, vilnoniai, po \$35, \$45 ir \$50, dabar parduoda nuo \$10 iki \$20. Dėvėti slatal, kurie buvo padaryti už \$40 ir \$50, dabar parduoda už \$5 ir augščiau.

Didelis pasirinkimas ant užsakymo padarytų kelnų, padarytų už \$4, \$5 ir \$6, dabar parduoda už \$2.50.

Speciališkus kumas ant kupurų ir valizų drabužiams.

Paduoti užsakymai velkiai aprūpinama.

S. GORDON
VYRIŠKŲ DRABUŽIŲ ŠTORA
1415 S. Halsted St. Chicago, Ill.

Katalikai, Nepraleiskite

Neilgai Užteks Benedikto XV

Naujo Popiežiaus Pavelskas, Pulki Fotografiura ant storos glossy royal popieros, didumas 14x19, ką tik gauta iš Rymo. Kaina tetai 30c. už kopiją; 4 kopijos už \$1.00. Siųskite pinigų (grynais pinigais, money orderiu ar stamponais) į

J. Andrews & Co., Dept. M, 63 St. Marks Place, New York, N. Y.

Agentai kviečiami, gera komisija siuloma.

SUSIVIENIJIMAS

ISTEIGTAS 1886 M.

Kiekvieno lietuvio privalumu yra prisidėti prie tos organizacijos. Moka pašalpą ligoje po \$6.00 savaitėje ir turi keturis apsaugos laipsnius:

\$150 \$300 \$600 \$1000

Išmokėjo našlėms ir našlaičiams posmertinių pašalpų \$91,797.68; įvairiems kultūros reikalams \$8,431.18. Turtas išneša (1 d. Sausio 1914 m.) \$64,620.36.

A. B. Strimaitis, Centr. Sekr. 307 W. 30th St. New York, N. Y.

LIETUVIŲ APDRAUDOS DRAUGIJA

Reumatiškieji Skausmai

yra tai įkyri liga. Jeigu jus vargina panašūs skausmai, vartokite

Severa's Gothard Oil

(Severos Gothardiškas Aliejus.)

o apturėsite greitą palengvinimą. Jį nurodoma nuo neutrališkų skausmų, mėšlungiškų traukimų, niktėrijų ir nuo užsivimo. Jo veikimė yra geriausias išskirtas viršiuje patilpusime laiške, kurį nesenai apturėjome. Nuo dieglių ir skaudėjimų vartokite Severos Gothardišką Aliejų. Kaštuoja 25 ir 50 centus.

VAIKAMS IR SUAUGUSIEMS SEVERA'S TAB-LAX (Severos Tab-Lax). Cukrinis vidurių sultuosuotojas. Kaštuoja 10 ir 25 centus.

GERAS MULAS Severa's Medicated Skin Soap (Severos Gydantis, Odinis Muilas). Puikiausias maudymui. Kaštuoja 25 centus.

Aptiekoje reikalaukite Severos Gydantį ir nemokite jokių užduotų. Jeigu aptiekoje negalėsite išpildyti jūsų reikalavimo, tai parašaukite tiesiog nuo

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa.

Jaunoji Lietuva

Vienintelis savo rūšies 64 puslapių iliustruotas mėnesinis Lietuvių laikraštis.

Jame dedama geriausi moksliniai straipsniai ir geriausios apysakos.

Kalba gryna, graži ir suprantama. Jei nori smagiai ir naudingai laiką praleisti skaityk Jaunąją Lietuvą.

Kaina metams \$3.00; pusel metų \$1.50; vienas numeris 25c.

Užsisakyk tuojau:

"JAUNOJI LIETUVA" 4611 S. Paulina St. Chicago, Ill.

Laikykite Savo Akis Jaunas

Neatsinkite savo akių aštria elektros ar gazo šviesa. Ideale šviesa

skaitymui ir siuvimui yra minkštas, baltas degimas

Rayo Lampos

Rayo liampa yra sutaisyta, kad suteiktus geriausią ir pastoviausią šviesą. Jinai yra padaryta iš masyvio misinčio —nikeliu užbaigta. Užliebiama be kaminėlio ar klišo nuėmimo. Lengva išvalyti.

Geriausiomis pasekmėmis vartokite Perfection Aliejų. Paklauskite savo pirklio.

STANDARD OIL COMPANY (An Indiana Corporation) CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.